לעקציע פון דר. שפירא וועגן "אידישן פאלקלאר" (מארגן, פרייטאג) 8.30 אוונט ביים פאלקס שול פארום אין פאלקס שול איינגעלאדן אלע

זון אויפגאנג — 4:46
זון אונטערגאנג — 4:46

דאס אידישן וואָרט
THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

וועטער: קלאר און קאלט

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדא עטאבלירט אין 1919 דערשיינט יעדן טאג

Vol. 21, No. 16. Winnipeg, Thursday Jan. 22, 1931. Published Daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג דאנערשטאג, ד' שבט, תרצ"א.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY JAN 28 1931

ששטורם פאראורזאכט פיל שאדן אין ארץ-ישראל

צווישן פופצן און צוואנציק פראצענט פון אראנזשן גערעטעניש פארניכטעט — איינער געטויטעט אין חיפה. — האפן ארבעטן אין חיפה צעשעדיקט

(ספעציעלע טעלעגראמע צו "דאס אידישע וואָרט" פון "איטא")

ירושלים, יאנוו. 22 (איטא). — צווישן פאר 36 שעה צייט אין אפגעפאלן, אין 15 און 20 פראצענט פון דער פאלעסטינער אראנזשן גערעטעניש, וועלכע אפגעשאצט, איז פארניכטעט געווארן פונ'ם בערלאזנדיק שפון פון ערנסטן שאדן באזונדערס ביים ברעג.

אין חיפה האבן ריזיקע כוואליעס צעשריקט די פארט ארבעטן און האבן אראפגעוואשן די רעלסן און צוויי וואגאנען פון דער פארט ליניע. עלעקטרישע דראהטן זיינען איבערגעריסן געווארן און איין מאן איז דער'הרג'עט געווארן.

ביים ים ברעג אין יפו זיינען דרייסיק שיפלאך צעשטעערט אדער דערטרונקען געווארן און די אפיסעס און ווערהייזער ביים ברעג זיינען פארפלייצט געווארן. די אראנזשן גערעטעניש האט געליטן באדייטנדיקן שאדן.

גרויסע שטורעמס אויפ'ן שווארצן ים

איסטאנבול, טערקיי, יאנוו. 22. — איינער פון די ערנסטע שטורעמס אין 30 יאר האט זיך דורכגעטראגן אין שווארצן ים פאר דיי לעצטע עטלאכע טעג פאראורזאכנדיק א סך שאדן צו דיי'הפאנס. א צאל שיפן' זיינען צעשמעטערט געווארן אדער אונטערגעגאנגען. דריי פישערלייט זיינען דערטרונקען געווארן.

אידישע ענציקלאפעדיע וועט אינניכן ארויסגעגעבן ווערן

ווילנע, יאנוו. 22 (איטא). — אן ענציקלאפעדיע אין דער אידישער שפראך וועט דא אינניכן אנהויבן ארויסגעגעבן ווערן, ווי עס ווערט דא אנאנסירט.

די ענציקלאפעדיע, וואס וועט זיין די ערשטע וואס איז ווען דערשינען אין דער אידישער שפראך, וועט רעדאקטירט ווערן אונטער אויפזיכט פונ'ם אידישן וויסנשאפטלאכן אינסטיטוט.

אמעריקע גיט אויס א ביליאן דאלאר אויף נייע וועגן

ניו-יארק, יאנוו. 22.— נייע וועגן, וואס וואלטן געקאנט ארומרינגלען די גאנצע ערד, וועלן דאס יאר געבויט ווערן אין די פאראייניקטע שטאטן, אין דער ליינג און ברייט פונ'ם לאנד. 300 טויזנט מענשן וועלן זיין באשעפטיקט ביי דער ארבעט, וועלכע וועט קאסטן נאענט צו טויזנט מיליאן דאלאר.

פון די 25 טויזנט מייל וואס וועלן געבויט ווערן וועלן ארום 9 טויזנט מייל האבן א הארטן אויבערפלאך. דער חשבון שליסט ניט איין 11 שטאטן, וואו די וועגן קאמיסיע האט ניט געקאנט גענוי אפשאצן די ליינג פון די נייע וועגן.

—(::)—

נייע פארקער סיגנאלן ארבעטן אויסגעצייכנט

די נייע אוטאמאטישע באלויכטונג סיגנאלן אינ'ם נאסן-פארקער, וועלכע זיי'נען ביי נעכטן געווען איינגעפירט אויף פארטרעדזש און מיין סטריט און אין אנדערע טייל פון שטאט, האבן זיך ארויסגעוויזן צו ארבעטן אויסגעצייכנט, לויט א באריכט פון די טראפיק פאליציסטן.

אזעלכע באלויכטונג סיגנאלן זיינען נעכטן אויף איינגעפירט געווארן אויף מיין סטריט ביז אן בראדוויי, גרייהאם עווע'ניו און מיין סטריט, פארטרעדזש עווע'ניו און סמיט סטריט און אויף פארטרעדזש עווע'ניו און עדמאנטאן סטריט.

מאקדאנאלד רעגירונג געשלאגן דורך שטימען פון די קאטוילישע מיטגלידער פון זיין פארטיי

אמענדמענט פארגעשלאגן פון קאטוילישן מיטגליד פון ארבעטער פארטיי, קעגן דער רעגירונג, אנגענומען מיט 282 שטימען צו 249 — פרעמיער מאקדאנאלד זאגט זיך אבער אפ פון רעזיגנירן

לאנדאן, יאנוו. 22. — א דאנק אן טע אמענדמענט אריינגעטראגן פון מיטגלידער פון זיין אייגענער פארטיי, אין מאקדאנאלד'ס רעגירונג, נעכטן געשלאגן געווארן אין פארלאמענט מיט 282 שטימען צו 249. פרעמיער מאקדאנאלד האט אבער באלד דערקלערט, אז ער באטראכטט ניט דעם דורכפאל פאר א פרינציפיעלן און זיין רעגירונג וועט ניט רעזיגנירן. דאס איז געווען זיין ענטפער אויף די אויסרופן מצד די קאנסערוואטיווע ביינקלאד: "רעזיגנירט! רעזיגנירט!"

קעגן דער רעגירונג האבן געשטימט ארום 40 מיטגלידער פון דער ארבעטער פארטיי, אלע קאטאליקן, צוזאמען מיט אלע קאנסערוואטיוון און אכט ליבעראלן. צווישן וועלכע ס'איז געווען סער הערברט סמעוטע, איינער ארבעטער און לי'בעראלן האבן זיך צוריקגעהאלטן פון שטימען.

עס האט זיך געהאנדלט וועגן דעם רעגירונגס בילדונגס ביל, וואס העכערט דעם צוואנג באזוך איז שול פון 14 ביז 15 יאר. א קאטוילישער ארבעטער דעפוטאט, דזש. סקור, האט אריינגעטראגן אן אמענדמענט אז דער ביל זאל ניט אריין אין קראפט וואו די רעגירונג וועט ניט דורכפירן נאך א נעזעץ, וואס זאל פארזארגן די פריוואטן שולן.

פיש אין רעד רייווער ווייסן ניט אז ס'איז דא א קריזיס אויף דער וועלט — זיי טרינקען בראנפן, הוליען און טאנצן א קראהאד

ווער זאגט עס אז צייטן זיינען שלעכט? אנו, פרוכטבאר אקערשט — א פרעב טאג די פיש אינ'ם רעד רייווער. — ווען זיי זיינען נים שטום ווי די פיש, וואלט זיי אייך דערציילט, אז אדרבא — אדרבה: ס'איז גוט, ס'איז פרייליך און לעבעדיג אויף דער וועלט.

נאך לעצטן זומער האבן יונגע בחורים'לאך באמערקט אין פארשיידענע פונקטן ביים רעד רייווער ווי פיש "פראוועגן משוגענע שטיק". איינעקע זיינען געלעגן תמ'ל עוועטער ארום די בערגן, אנדערע זיינען געשפרונגען אינ'ם וואסער ניט מעשה פיש.

איצט ווייזן זיך ארויס, אז זיי זיינען פשוט געווען שיכור. דעם בראנפן אין טייך האבן זיי געקראגן א דאנק דער ווייניפעגער פאליציי.

אין פאליציי סטאנציע האט זיך אנגעקלינגן א גרויסער זאפאס "האם ברו" וואס די פאליציי האט ביי פארשיידענע געלעגנהייטן צוגענומען ביי בוטלעגערס. נים האב'ענדליך קיין אנדער מיטל ווי אזוי פטור צו ווערן פון דעם ביטערן טראפן, האט עס די פאליציי אריינגעגאסן אין טייך אריין. אז אזוי ווי דער בראנפן איז געווען זייער שטארק, אין געוויסע פאלן 160 גראד ספירט, האט עס "פרישמעליעט" די קעפ ביי די פיש און עס איז געווארן אין דער רייווער ששון ושמחה.

די בעסערע סארטן פראדוצירטע "האם ברו" האט די פאליציי אפגעשיקט אין די ערשטע שפיטאלן צו אינערליכן חולאים און פאר אויסערלאכן געברויך.

קאמיס'ע רעקאמענדירט דער שטאט ניט צו קויפן טראמוואי סיסטעם

די ספעציעלע קאמיסיע פון סיטי קאונסיל, וואס האט פאר צוויי חדשים צייט אונטערגעזוכט די טראמוואי פראגע, אין אויף איר זיצונג נעכטן בייטאג געקומען צום באשלוס, אז זי זאל רעקאמענדירן דער שטאט נים צו קויפן דעם טראמוויי סיסטעם.

די שטאט, הייסט עס, וועט ניט דארפן געבן דער ווייניפעג עלעקטריק רייל'ווייס קא. קיין נאטיס דעם קומענדיגן פעב. 8טן, און דער קאנטראקט מיט דער קאמפאני וועט אזוי אוטאמאטיש אריין אין קראפט נאך אויף א פינף-יאריגן פעריאד פון פעב. 8טן, 1932.

דער טראמוויי סיסטעם, ווי די קאמיסיע האט אויסגעפונען, וואלט דער שטאט געדארפט קאסטן ארום 17 מיליאן דאלאר, און זי האט געפונען, אז איצט איז די צווייטער פארלעזונג מיט 256 שטימען צו 238. די רעגירונג האט אבער דערקלערט אז זי וועט ווייטער אנפירן פארהאנדלונגען מיט די פארשטייער פון די רעליגיעזע שולן און וועט פרובירן דערגרייכן מיט זיי אן אפמאך וועגן דעם ענין.

באלד נאך דעם דורכפאל פון דער רעגירונג האבן די קאנסערוואטיוון געפארדערט צו שלאגן ווידער דיי רעגירונג, פארשלאגנדיק צו שליסן די זיצונג. אבער דא האבן די קאטוילישע ארבעטער מיטגלידער דערקלערט, אז באלד זיי האבן דורכגעפירט אמענדמענטס, שטיצן זיי ווידער די רעגירונג, און דער קאנסערוואטיווער פארשלאג איז דורכגעפאלן.

היינט ווערט אין פארלאמענט פארהאנדלט דער רעגירונגס "טריידס דיספיוט אקט". די ליבעראלן האבן באשלאסן צוריקצוהאלטן זיך פון צו שטימען איבער דער פראגע, און די רעגירונג איז דערפאר געווען זיכער דורכצופירן אין פארשלאג.

אמפיריאל באנק נעמט איבער די וועיבוירן סעקיוריטי באנק

אטאווא, יאנוו. 22. — פרעמיער בענעט אנאנסירט, אז ער האט איינגעשטימט צו דעם אז די אימפעריאל בענק זאל איבערנעמען די וועיבוירן סעקיוריטי באנק. די אימפעריאל באנק וועט איבערנעמען אלע געשעפטן און פארפליכטונגען פון דער וועיבוירן-באנק, אזוי פארשטערנדיק די קליענטן מיט ניט איבערגעריסענער באריי נונג.

ווי דער פרעמיער אנאנסירט, וועט די נייע צוואמענשמעלצונג ניט מיינען קיין פארקלענערונג אין באנק פארזיכערונג און באנק קאנפערענץ, ווייל די 30 אפטיילונגען פון וועיבוירן באנק געפינען זיך אין בערהויפט אין אזעלכע פונקטן, וואו די אימפעריאל באנק האט ניט קיין אפטיילונגען.

די וועיבוירן סעקיוריטי באנק איז געגרינדעט געווארן אין וועיבוירן, סאסק., אין 1911, דורך זעקס פערזאן וואס האבן אויסגעצאלט דעם גרעסטן טייל פונ'ם גרינדונגס קאפיטאל. די זאל פון אירע אקציאנערן איז אלעמאל געווען א באריינקטס. די באנק, ווי די רעגירונג באריכטעט, איז גוט פארוואלטעט געווארן, אבער צוליב די שווערע באדינגונגען אין דרום סאסקאטשעוואן דאס יאר, האט די רעגירונג געפונען פאר ראטואס צו פארשמעלצן די באנק מיט א גרעסערער.

—(::)—

15 בעדואינער ארעסטירט פאר אטאקע אויף אידן

חיפה, יאנוו. 22 (איטא).— פופצן בעדואינער זיינען דא ארעסטירט געווארן פאר אטאקירן די אידישע קאלאניסטן אין על-כרמל, ביים חיפה האפן.

אויבער הינדערט רומענישע סטודענטן אויסגעשלאסן פון אוניווערסיטעטן פאר אנטיסעמיטיזם

בוקארעסט, יאנוו. 22 (איטא). — א ליסט מיט די נעמען פון אויבער הונדערט רומענישע סטודענטן וואס ווערן אויסגעשלאסן פון די אוניווערסיטעטן, איז דא נעכטן פארעפנטלאכט געווארן פונ'ם בילדונגס מיניסטעריום.

אלע אויסגעשלאסענע זיינען געפונען געווארן שולדיק אין אנטיסעמיטישע עקסצעסן.

אנטיסעמיטישע דעמאנסטראציעס אין לעמבערג

ווארשע, יאנוו. 22 (איטא). — אנטיסעמיטישע דעמאנסטראציעס זיינען נעכטן דורכגעפירט געווארן אין לעמבערג אונטער אויפזיכט פון דער נאציאנאל-דעמאקראטישער פארטיי.

נאכדעם ווי די דעמאנסטראנטן האבן דורכגעפירט א גאנץ פארהר, האבן זיי זיך אריינגעריסן אין לעמבערגער אוניווערסיטעט, דער האבן איבערגעשלאגן די לעקציעס און האבן געשריען "נידער מיט די אידן".

ווייגער אנטיסעמיטן מאכן ראיאט

ווין, יאנוו. 2 2(איטא). — אנטיסעמיטישע אויסרופן האבן געשטערט א לעקציע פון א יונגן שרייבער דא, וואו א סך אידן זיינען געווען אנוועזנד. דער יאיאט האט אנגעהאלטן ביז די פאליציי האט

וועט פארשלאגן ארבעטסלאזיקייט פארזיכערונג

דזש. א. מערקלי, מיניסטער פון איזנבאנען, ארבעט און אינדוסטריעס אין סאסקאטשעוואן, שלאגט פאר פאר דער דעם סעסיע פון דער פראווינציעלער לעגיסלאטור א רעזאלוציע צו גונסטן פון פערעראלער ארבעטסלאזיקייט פארזיכערונג.

גאנץ אינדיע וואַרט אויף גאנדיס וואָרט וועגן האום רול פלאן

ניו-דעלהי, אינדיע, יאנוו. 22.— גאנץ אינדיע וואַרט מיט שפאנונג אויף דער מיינונג פון מאהאטמא גאנדי, וועלכער זיצט איצט אין דער וועראדא טורמע אין פונא, וועגן דעם האום רול פלאן אנגענומען מען ביי דער לאנדאנער קאנפערענץ.

אלע צייטונגען אין לאנד פארדרן, אז מען זאל איצט באפרייען גאנדין און די אנדערע פופציק טויזנט שעפאנ'נענע נענע פון זיינע מיטגלידער זיצן אין נעפאנגעניש, און די אנדערע קאנען זיך קוים צוזאמען קומען ניט ריסקירנדיק אדעס טירט צו ווערן.

די הויפט פראגע איז איצט, אויב דער בריטישער לעגיסלאטור אומגעהארכזאמקייט קאמ'פיין זאל ווייטער מאכן אנהאלטן, — און דאס הייסט אין דער גרעסטער מאס אפ אן גאנ'דיס ווארט.

—(::)—

"הנוער העובד" אין אן איינענעם לאקאל

די "הנוער העובד" ארגאניזאציע בעט אונז צו מעלדן, אז זי האט זיך איצט איינגעגרענדעט אין א נייעם לאקאל, אין 240 מאניטאבא עווע., וואו זי זאל האבן גענוג פלאץ פאר אירע טעטיקייטן. דער לאקאל ווערט געהעריק דעקאריירט און איינגעגרענדעט, און וועט האבן א ליינו-אפטיילונג מיט די אידישע אויסגאבן פון דער און יענער זייט ים, אפן יערן אונדז.

די חנוכת-הבית פונ'ם לאקאל ווערט געפייערט מיט א רייכן פראגראם זונטאג, יאנוו. 25טן און אלע זיינען איינגעלאדן.

לענין מעמאריאל אין וואנקאווער אונטערגעבראכן פון פאל-ציי

וואנקאווער, ב. ק., יאנוו. 22. — אכט זיינען ארעסטירט געווארן און עטלאכע פאליציסטן זיינען צעשלאגן געווארן, ווען אן אנאנסירטער "לענין מעמאריאל" איז נעכטן אונטערגעבראכן געווארן אויף פאועל סטריט פון א גרויסער אפטיילונג רייטנדיקער און פוס-גייענדיקער פאליציי. טויזנטער ארבעטלאזע וואס האבן זיך צוזאמענגעקליבן זיינען צעטריבן געווארן פון דער פאליציי.

געשלאגן זיינען אויסגעבראכן דא און דארטן, און די פאליציי האט פריי געראבעט מיט די שטעקנס. אבער אויך איינע קע פון די דעמאנסטראנטן האבן געראטן מיט זיך שטיקלאך גומענע קישקע, אין איינע פאלן אנגעפילט מיט הארטע זאכן, מיט וועלכע זיי האבן געענטפערט דער פאליציי.

פאליציי שעה בינגהאם האט פריער געווארנט די ארבעטסלאזע פירער, אז קיין פאראדן און דעמאנסטראציעס אויף פאר על סטריט וועלן ניט דערלויבט ווערן.

—(::)—

פעלער אויסבעסערונג

אינ'ם ליסט פון מיטגלידער פון דער עקזעקוטיווע פון מאונט כרמל קלינק, פאר עפנטלאכט אין ד. א. וו. לעצטן מאנטאג, איז געווען דער נאמען "א. קאברינסקי". ס'האט גערארפט שטיין "א. קאוועגסקי."

וועגן אינדיע אין ווינטער

ניו-יארק, יאנוו. 22. — אין דער ווינטער מיט שפאנונג אויף דער אינדיע וואַרט מיט דער וועגן אין אינדיע. אין דער ווינטער אין דער וועגן אין אינדיע. אין דער ווינטער אין דער וועגן אין אינדיע. אין דער ווינטער אין

THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper in Western Canada.
אידישע וואָרט
Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year
Established 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

די אייזנבאנען און דער מאָטאָר פארקער

די גרויסע אנטוויקלונג פונ׳ם מאָטאָר פארקער פאר דעם לעצטן צענדליק יאָרן האט זיך טיף איינגעשניטן אין די געשעפטן פון די אייזנבאנען. דער אוטומאָביל האט געפירט צו דער אנטוויקלונג פון א סיסטעם פון וועגן וואס שניידן דורך דאס לאנד אין דער ברייט, דער־גרייכנדיק א סך פונקטן וועלכע זיינען שווער דערגרייכבאר פאר די האַ־מאטנע אייזנבאן סיסטעמען. מיט די נייע געפלאסטערטע אדער ברוקירטע וועגן און שאסייען זיינען געקומען דער באַם. וואס געמט אוועק פון דער אייזנבאן א גרויסן טייל פון איר פאסאזשיר פארקער. און דער מאָטאָר טראָק, וואס איז אן ערנסטער קאָנקורענט פאר דער אייזנבאן אויפ׳ן געביט פון פראכט טראנספארט.

דאס איז אויסער דעם פריוואטן אוטומאָביל. וואס געמט אויך אוועק א היבש ביסל הכנסה פון די אייזנבאנען.

אין די פאראייניקטע שטאטן איז די לאגע געווארן גאנץ ערנסט פאר די אייזנבאנען. פאר די לעצטע צען יאָר האבן זיי אנשטאָט צו מאַ־כען די נאטירלאכע געוווינען אין פארקער, פארלאָרן ארום א דריטל פון זייערע פאסאזשירן און זייער א גרויסן טייל פון זייער פראכט צו די באַ־סעס און טראָקס.

אין קאנאדע איז נאָך דערווייל די לאגע ניט אזוי ערנסט פאר די אייזנבאנען. — דער מאָטאָר פארקער האט נאָך דאָ ניט דערגרייכט צו דער הויכער שטופע. דאס איז אין א קליינער מאס א פועל׳יוצא פון אונזערע הארבערע ווינטערן. וואס מאכן דעם מאָטאָר פארקער אומבאקוועם פאר א צאָל חדשים פון יאָר; אָבער הייפטזאכלאך איז דאס דערפאר, וואס קאנאדע איז נאָך דערווייל הינטערשטעליק לגבי די שטאטן אין דער אנטוויקלונג פון אירע מאָטאָר וועגן. אָבער ביסלאַכ־ווייז ווערן דאָ אויך שאסייען געבויט אין פארקער, פארלאָרן ארום א דריטל פון זייערע פאסאזשירן און זייער א גרויסן טייל פון זייער פראכט צו די באַ־סעס און טראָקס. וועל־כע קריגן א גרויסן טייל פון דעם פאסאזשיר און פראכט פארקער.

דער מאָטאָר האט געשאפן א פראָבלעם ניט בלויז פאר די אייזנ־באנען, נאר אויך פאר די שטאטיקע טראמווייען. אויך אין די שטעט האלטן די טראמווייען אין איין פארלירן פאסאזשירן צום אוטומאָביל. אָבער אטומוביליסטסנס איז אין די שטעט נייטיק א ספעציעלער טשארטער פאר׳ן אנטרייב פון א פארקער סיסטעם, און די טראמווייען פועל׳ן כאָטש ביי די מוניציפאליטעטן, אז זיי זאָלן ניט דערלויבן קיין דירעקטע קאָנקורענץ צו זיי פון באַסעס און — ״דזשיטנים״. די אייזנבאנען אָבער קאָנען ניט פועל׳ן מען זאָל פארבאָטן דעם אָנטרייב פון מאָטאָר־וועגענער איבער די שפענע שליאכן.

א סך אייזנבאנען, צו קומענדיק קען דער דאָזיקער קאָנקורענץ, פירן איין זייערע אייגענע באַסעס און אייגענע טראָקס. אָבער דאס הלפט זיי ניט פיל: דערווייל העלפן זיי אליין שניידן די הכנסה פון זייערע אייזנ־באן ליניעס. און וועלכע עס זיינען איינועסטירט רייזיקע סומען.

די לאגע פון די אייזנבאנען ווערט איצט געדראעט פון נאָך א נייער געפאר, — דעם עראָפּלאן. דערווייל איז נאָך דער לופט־פארקער ניט קיין ערנסטע קאָנקורענץ פאר זיי: ער קאסט שטייערער און איז ניט אזוי זיכער. ער האלט זיך אָבער אין איין אנטוויקלונג. און נאָך אין איין צייט יאָרן ארום וועט ער זיכער ווערן א גוואלדיקער פארקער פאקטאָר.

בעת דער מאָטאָר קאָנקורירט הייפטזאכלאך מיט דער אייזנבאן אינ׳ם פארקער אויף קורצע שטחים, וועט אָבער דער עראָפּלאן איינשניידן זיך טיף אין דעם געשעפט וואו זי איז נאָך דערווייל גאָנץ פעסט, — דער טראנספארטאציע איבער לאנגע שטחים.

דאס שאפט אן ערנסטע פראָבלעם פאר די אייזנבאנען, — א פראָב־לעם פון א נאציאָנאלן פארנעם, ווייל אין זיי זיינען אינוועסטירט ריזיקע סומען קאפיטאל און זיי שטעלן מיט זיך דאָ דער גרעסטע אינדוסטריע פון לאנד, און זייערע שווערקייטן מוזן זיך אפרופן אויף דעם עקאָנאָמישן סַצב פונ׳ם גאנצן לאנד.

דאס איז א פראָבלעם אויך דערפאר, וואס די אייזנבאן געזעלשאפ־טען פארלירן דעם חשק צו בויען צווייג ליניעס. וואו זיי ווערן באזונדערס באדראעט פון דער מאָטאָר קאָנקורענץ. און צווייג ליניעס זיינען דערווייל פון גרויסער נויטווענדיקייט פאר דער אנטוויקלונג פון גרויסע געגנטן.

אָבער קיין מיטל קען דעם איז ניטא. ווען די אייזנבאן איז געקומען האט זי אויך אנגעמאכט א חורבן אין די אלטע טראנספארט סיסטעמען, — דעם פערד און וואגן און דעם אייזל. די אייזנבאן, זעט אויס, אין איר איצטיקער פארמע, ווערט אויך א פארלעמערטער טראנספארט מיטל, און וועט סמתמא אין משך פון יאָרן טיילווייז פארשווינדן.

צו באשיצן די אייזנבאנען דורך געזעצן וואס זאָלן טארמאזירן די נאטירלאכע אנטוויקלונג פון מאָדערנערע פארקער מיטלען, וואלט געווען דאס דארף געטאן ווי פארבאָטן די אייזנבאן מיט הונדערט יאָר צוריק. אלין ווייז און זאָל ניט פאראורזאכן קיין קאטאסטראפאלע ציזאמענברוכן.

דער הילף־רוף פון די ליטווישע אידישע פירער

צען טויזנט אידן אין ליטע זיינען פאר׳משפט צו בעטל ברויט אדער הונגער טויט. מיט דעם דערקרעט פון דער רעגירונג, וואס פארבאָט ניט־בירגער צו באשעפטיקן זיך מיט וועלכער ס׳איז פרנסה אין לאנד.

אזויפיל אידן זיינען דאָ אין ליטע, וואס ווערן באטראכט ווי אויס־לענדער. — אָבער וועלכע זיינען באמת ניט קיין אויסלענדער. ווייל זיי פאר זייער לאיאליטעט צו ליטע, — זיי האבן זיך צוזאמען מיט די ליט־אנער צוריקגעצויגן פון ווילנע, ווען די שטאָט איז פארכאפּט געווארן פון די פּאָליאקן אין 91920. אנדערע זיינען קיין ליטע מיט גוואלד פארטריבן געווארן פון די פראנט געכיטן בעת דער גרויסער מלחמה. און נאָך אנדער זיינען געווען אויסגעגעבן פון דער צעשניידונג פון די אייראָפּייאישע גרעניצן נאָך דער מלחמה פארלאָרן זייערע פאַטער־לענדער.

זיי זיינען אלע ״מענשן אן א לאנד״ אין דעם זינען, וואס קיין לאנד אנערקענט זיי ניט פאר זיינע בירגער און קיין לאנד וועט זיי ניט אריינ־לאָזן צו זיך. אָבער פאקטיש איז ליטע זייער היים. און זיי האבן דארטן שוין געוואוינט לאנג צו קאָנען ווערן בירגער פונ׳ם לאנד.

די נייע גזרה מיינט אונטערגאנג פאר זיי. אין ליטע וועלן זיי מיט גאָרנישט ניט קאָנען באשעפטיקן זיך. אין קיין אנגעזאמלטע קאפיטאלן האבן זיי ניט וואוהין, ווייל ווי פאר מעשנן אן א פאָטערלאנד. זיינען פאר זיי ניט וואוהין, ווייל פאר די מענשן אן א פאָטערלאנד. זיינען פאר זיי פארמאכט אפילו יענע לענדער, וואס דאָ ווערן אריין אימיגראנטן.

זיי קאָנען גערעטט ווערן פון זייער טראגישן גורל נאָר דורך דער אנערקענונג פון זייער בירגערשאפט מצד דער ליטווישער רעגירונג. די אי־דישע עפנטלאכע מיינונג דארף איפאכין איר גאנצן איינפלוס אויף דער רעגירונג און לאָזן אָרָ פילן, וואס פאר א שלעכטן איינדרוק די כארבא־רישע באהאנדלונג פון די צען טויזנט אידן וועט מאכן אויף אויסלאנד.

די אויפנאכע פון דער נייער אספת הנבחרים אין פאלעסטינע

(ספעציעל פאר ד. א. וו. דורך ״איטא״) פון ש. שווארץ

(דער פאלגנדער ארטיקל איז געשריבן געווארן נאָך איידער עס זיינען אָפּ־געהאלטן געווארן די וואלן צו דער אספת הנבחרים אין פאלעסטינע. מיר האלטן אבער אז דער ארטיקל איז אויך נאָך איצט אינטערעסאנט צוליב דעם, וואס ער ניט איינצלהייטן וועגן דעם אינערלאכן געזעלשאפטלאכן לעבן פון דעם ישוב אין פאלעסטינע.

(רעדאקציע).

אינגיכן דארפן פארקומען די וואלן צו דער אספת הנבחרים. דאס וועט זיין די ערשטע נאציאָנאלע פארזאמלונג אין ארץ־ישראל זינט די ״כנסת ישראל״ (ד. ה. די אוטאָנאָמיע ארגאניזאציע פון ארץ־יש־ראל אידענטום) איז אפיציעל אנערקענט געווארן דורך דער רעגירונג. דאס ערש־טע מאָל ווערט דעם ער לאומי געגעבן דאס רעכט צו מאָנען שטייערן צו באַ־שטימען באאמטע און ארגאניזירן פאר־שיידענע אינסטיטוציעס. ביז איצט, דאס וואס ער אין די קהלות האבן אויפגעטאָן איז דעם דאָזיקן הינזיכט, איז געווען אומ אפיציעל נאָר מיטן מאָראלישן כוח אליין. פון איצט אן אבער ווערן מיר ״צו לייטן גלייך״, מיר באקומען דאס געמיינדעס מיט אפיציעלער ווירדישער מאכט, ווי אין אנדערע לענדער. אונזער העכסטער אר־גאן, דער ועד לאומי ווערט אן אמת׳ן רעפּרעזענטאטיווע־קראפט וואס שטיצט זיך אויף די ארגאניזירטע כחות פונם ישוב.

צען יאָר האבן מיר געווארט דערויף. נאָך סוכות צייט 1920, האבן די פאר־שטייער פון דעם אידישן ישוב אין ארץ ישראל דערלאנגט דעם דאמאלסטריקן נציב, סער סעמועל א פאדערונג צו אנערקענען אפיציעל אידישע קהלות און דעם ועד לאומי און אזוי געבן אונז ברייי־טע אוטאָנאָמע רעכט פאר אינערלאכער נאציאָנאלער ארבעט. עס האבן זיך אָנ־געהויבן אונטערהאנדלונגען וועגן די סטאטוס פון דער ״כנסת ישראל״, אי־רע פונקציעס אין רעכט — אין דער הא־בען זיך פארשלעפט אויף יאָרן. ראשית, האבן די רעגירונגס באאמטע אין ירו־שלים אן אזונדערס אין לאנדאן סאַ־באמירט דעם נאצן ענין: זיי האבן ניט געוואָלט צוגאָן אז די אידן זאָלן באקו־מען מאדערנע, נייע רעכט אין לאנד (הגם ס׳זיינען פאראן אפיקורסים וואס טענה׳ן אז אויך אונטער די טערקישע געזעצן האבן די אידן נעהאט די זעלבע אדער עגלאכע רעכט). צווייטנס, האט זי אנ־דת ישראל אויפגעהויבן א שווערן קאמף קעגן די סטאטוס פון דער ״כנסת״. איר הויפט פאדערונג איז געווען אז מ׳זאָל אויסשליסן דעם פונקט וואס גיט וואלד־רעכט די פרויען. לעגענד פון איר אין איין אנטוילקלונג. און נאָך אין איין צייט יאָרן ארום וועט ער זיכער ווערן א גוואלדיקער פארקער פאקטאָר.

בעת דער מאָטאָר קאָנקורירט הייפטזאכלאך מיט דער אייזנבאן אינ׳ם פארקער אויף קורצע שטחים, וועט אָבער דער עראָפּלאן איינשניידן זיך טיף אין דעם געשעפט וואו זי איז נאָך דערווייל גאָנץ פעסט, — דער טראנספארטאציע איבער לאנגע שטחים.

דאס שאפט אן ערנסטע פראָבלעם פאר די אייזנבאנען, — א פראָב־לעם פון א נאציאָנאלן פארנעם, ווייל אין זיי זיינען אינוועסטירט ריזיקע סומען קאפיטאל און זיי שטעלן מיט זיך דאָ דער גרעסטע אינדוסטריע פון לאנד, און זייערע שווערקייטן מוזן זיך אפרופן אויף דעם עקאָנאָמישן סַצב פונ׳ם גאנצן לאנד.

דאס איז א פראָבלעם אויך דערפאר, וואס די אייזנבאן געזעלשאפ־טען פארלירן דעם חשק צו בויען צווייג ליניעס. וואו זיי ווערן באזונדערס באדראעט פון דער מאָטאָר קאָנקורענץ. און צווייג ליניעס זיינען דערווייל פון גרויסער נויטווענדיקייט פאר דער אנטוויקלונג פון גוויסע געגנטן.

אָבער קיין מיטל קען דעם איז ניטא. ווען די אייזנבאן איז געקומען האט זי אויך אנגעמאכט א חורבן אין די אלטע טראנספארט סיסטעמען, — דעם פערד און וואגן און דעם אייזל. די אייזנבאן, זעט אויס, אין איר איצטיקער פארמע, ווערט אויך א פארלעמערטער טראנספארט מיטל, און וועט סמתמא אין משך פון יאָרן טיילווייז פארשווינדן.

צו באשיצן די אייזנבאנען דורך געזעצן וואס זאָלן טארמאזירן די נאטירלאכע אנטוויקלונג פון מאָדערנערע פארקער מיטלען, וואלט געווען דאס דארף געטאן ווי פארבאָטן די אייזנבאן מיט הונדערט יאָר צוריק. אלין ווייז און זאָל ניט פאראורזאכן קיין קאטאסטראפאלע ציזאמענברוכן.

דער הילף־רוף פון די ליטווישע אידישע פירער

צען טויזנט אידן אין ליטע זיינען פאר׳משפט צו בעטל ברויט אדער הונגער טויט. מיט דעם דערקרעט פון דער רעגירונג, וואס פארבאָט ניט־בירגער צו באשעפטיקן זיך מיט וועלכער ס׳איז פרנסה אין לאנד.

אזויפיל אידן זיינען דאָ אין ליטע, וואס ווערן באטראכט ווי אויס־לענדער. — אָבער וועלכע זיינען באמת ניט קיין אויסלענדער. ווייל זיי פאר זייער לאיאליטעט צו ליטע, — זיי האבן זיך צוזאמען מיט די ליט־אנער צוריקגעצויגן פון ווילנע, ווען די שטאָט איז פארכאפּט געווארן פון די פּאָליאקן אין 91920. אנדערע זיינען קיין ליטע מיט גוואלד פארטריבן געווארן פון די פראנט געכיטן בעת דער גרויסער מלחמה. און נאָך אנדער זיינען געווען פליכטלינגען, וואס האבן דורך דער צעשניידונג פון די אייראָפּייאישע גרעניצן נאָך דער מלחמה פארלאָרן זייערע פאַטער־לענדער.

זיי זיינען אלע ״מענשן אן א לאנד״ אין דעם זינען, וואס קיין לאנד אנערקענט זיי ניט פאר זיינע בירגער און קיין לאנד וועט זיי ניט אריינ־לאָזן צו זיך. אָבער פאקטיש איז ליטע זייער היים. און זיי האבן דארטן שוין געוואוינט לאנג צו קאָנען ווערן בירגער פונ׳ם לאנד.

די נייע גזרה מיינט אונטערגאנג פאר זיי. אין ליטע וועלן זיי מיט גאָרנישט ניט קאָנען באשעפטיקן זיך. אין קיין אנגעזאמלטע קאפיטאלן האבן זיי ניט וואוהין, ווייל ווי פאר מעשנן אן א פאָטערלאנד. זיינען פאר זיי ניט וואוהין, ווייל פאר די מענשן אן א פאָטערלאנד. זיינען פאר זיי פארמאכט אפילו יענע לענדער, וואס דאָ ווערן אריין אימיגראנטן.

זיי קאָנען גערעטט ווערן פון זייער טראגישן גורל נאָר דורך דער אנערקענונג פון זייער בירגערשאפט מצד דער ליטווישער רעגירונג. די אי־דישע עפנטלאכע מיינונג דארף איפאכין איר גאנצן איינפלוס אויף דער רעגירונג און לאָזן אָרָ פילן, וואס פאר א שלעכטן איינדרוק די כארבא־רישע באהאנדלונג פון די צען טויזנט אידן וועט מאכן אויף אויסלאנד.

די אידישע פירער אין פּאָליאן זיינען די אידן פון ארץ־ישראל געקויפט נאָר אמת׳ן דעם ״סעזאם״ ? די ״פני״ פון דעם קארפאטא־רוסישן דערפל. ביימערא, דער גלח, דער פאסטייסטער פון דער אלטער פאר׳כשוס־טער יענער — זיי האָ־בען נעבאך אלע נעמאכט א ביטערן טעות אין דעם קאמפּליצירטן אידישן לוח. מען זיצט פארט טאָג איין, טאָג אויס, אין דער טונקעלער דארפישער קרעטשמע, וואס איז אנגעזאפּט מיט דער נודנער, אפּעשטאנענער זויערקייט פון בראנפן און בייליקן ביר, מען פארנעפלט נעבאך דעם שוואכן גוויישן קאפּ מיט דער שארפער משקה, וואס מאכט א תל פון דעם בידעמס שטיקל מוח — איז טאקע קיין חידוש ניט, וואס מען קאן ניט געריינקט אקוראט. ווען עס פאלט אויס דער אידישער פסח און וואס דאס נאך שמחת תורה . . .

און אפשר באנוצן גאר די היינטיקע אידן בלוט אויף שמחת תורה אויף ? צי קאן דען ניט געמאלט זיין, אז די אידן האבן רעפארמירט זייערע רעליגיע־זע מנהגים, אז זיי האבן נאר צוליב א־געוויסע ״מאנעווער״ איבערגעביטן, אזוי צו זאגן, זייערע איינענע יוצרות ? יע־דנפאלס האבן זיך די ״פני״ נעכאפּט ערשט ארום שמחת תורה, אז דארט האבן צוויי אידישע הויזירערס פון קאשוי, משה שטיינבערגער און מרדכי ליבערמאן, ״אפּעצאפּאס בלוט״ ביי צוויי קריסטלאַ־כע קינדער: העלענא באגדאן און וואַ־סיל קאסטא . . .

די קינדער האבן באלד דערציילט אין דעם נאנצן דארף דעם גלייכן פזמון, אז די אידן זיי פארארט אין א באַ־לער אדרעסטירט די צוויי אומשולדיקע אידן . . .

די גלחים האבן געהעצט אין די קלוי־טומלט טונקעלע מענשן — אן באלד דערוויף איז פארגעקומען דער פּאָגעצ אין באגריפן געריכט פון גרויס בערע־זינע (סלאוואקיע). ביי דער לעצטער צוויישיטער פארהאנדלונג, צו וועלכער עס זיינען געקומען א נאנצע רייע אויס־לענדישע יורישטן אין פרעסע פארשטיי־ער, האט די עלף יראיקע העלענא באג־דאן אלס הויפּט עדות ״באשטעטיקט״ אז די צוויי אידן האבן ״טאקע אפּגעצאפּט ביי איר בלוט, פון וועלכעס זיי האבן באנוצט — אויך דאס ווייסט די קליינע גאנץ יענוי — פאר ״ריטועלע צווי־קען״.

דער צווייטער הויפּט עדות, דער צען יאריקער וואסיל קאסטא, האט נאטירלאך ניט געוואלט בלייבן הינטערשטעליק הינטערשטעליק זיין חבר׳טע און פילנדיק, אז ער איז דאָ געווארן א ריין שנעדעצייען אופן וועגן דעם גאנג פון דעם פּאָגעצ . . .

דער דאָזיקער אפיציעלער אינפארמא־טאר, וואס ווערט אויסגעהאלטן פון מלו־כה׳שע שטייער געלדער און שטייער אין דינסט פון א דעמאקראטישער שטיי־שטאט אין דינסט פון דער דעמאקראטי־שער רעפּובליק, וואס איר רעפּרעזענ־טאנט איז דער ערווירדיקער פּראָפעסאָר מאסאַרעק, דער קלאסישער קעמפער קעגן דעם באַרבארישן ריטואלמאָרד־שקר — אט דער ״אביעקטיווער״ אינפארמאטאר האט זיך ניט געלאזט באנוגענען דערמיט, צו געבן זיינע איינענע פירושים צו דעם פּאָגעצ, נאָר ער האט גאנץ פשוט גע־פעלשט און איבערגעקערט קלאָרע פאקט־טען, אויף וויפיל זיי האבן זיך ניט גע־

(שלוס אויף ראמאן זייט)

אין אידישן וועלטל

פון מ. קארפ

(פארטזעצונג)

—אזוי . . . ער האט אין שליחות ! האט ער אי באצאלט דערפאר ? הא ? און בענדזשאמין האט ז נעבן ווי אן אפּגעברוטער, גלייך ארויס פון שטוב א מיט דער טיר. ער האט זי אומגעערשט און ער איז נ זיין מאשין און ער איז נ — א ווילדער יונג . . . האט הערשל צוגאנג. — וואס זשע האסטו זאל שווייגן ?

און ערשט איצט האט איילט פאר זיין ווייב, אז ז אים דער אלטער נעשיקט מיינען אום ער זאל מיט א — פאלג מיך און ניי צו בענדזשאמינען, האט ז נעזאגט.

—דו זעסט דאך ווי אים רייזן.

— נישטשקה, ער וועט אין דער זעלבער צייט מין געלאפן מיט זיין מא נאסן. ער איז נעזעסן ב משוגענער רציחה אום ארומגעבאפּט. ער האט א אלטער געשיקט אז דער אלטער הערשלע. הייסט אלטער האט יא מורא פ דעם אליין איז זיין רצי קער צוגעווארן. ער האט נ כעס שטיקט אים פארן נ האט זיך אים איצט נ אנכאפּן פארן גארגל — קען, קלאפּן און שלאגן אבער וועסטו ? וועסט הרג׳ענען ? אין וועסטו נ ניקט זיין ? ער האט נ וואוסט אין וועסטו. ער שיסטן, ניט קלאָרע בל דער פינסטערער נאכט האט זיך צונעהערט צו נ ווינט אן ער האט געפי נעענטערט זיך שוין ד באלד וועלן קומען קלאר דיקע נעכט . . . און — הארצן האט זיך אים נ רער טרויער. ער האט נ לאזיקייט אין אלע אבר דייניקט ווי ער האט ה וויא׳ן יטשייענדיק פאר נאָ־נאקעטע הענט און ער ר רען ווייטאג געטראכט : — נייט זי צום טיי דעם טאכטנס . . . דעם — ווייל ער האט עס אי פארבינסענע צייך: — דעם טאכטנס איז טאכטנס . . . און ער האט געפילט אים זיין הארץ ווי כ סער.

— און אט האסטו דער דאדער אנקל האל אלע האלטן מיט אים. און ווידער האט עס א געוויין א געשריי נ — ווי אזוי זשע ? סילוויא. אט די סילווי שטיפּאמאע ? סילוויא עס מענלאך ?

דאס געוויין האט ברוסט און ער האט אומגליקלאך און דערש צו רייסן זיך די הער זיין ?

—איז דאס מענלאך

איך קאָנט פאָרן פאַ
פון אירגענד וועלכן טייל פ
נאָרט ענד ביז צום צענטער פ
שטאָט.
lood
Oats
דאָס בעסטע ו
זינדיו
בלומ
מיין באדינונג
פיינסט
איין גאלאן
גאזאלין פריי
צו יעדן איינעם
וועלכער וועט
איבערצייגן אז
עס איז ניט
ריכטיק.
OIL
RADIO
GAS
MAIN
Station
מ. שאפּראן.
AND MAIN
טעלעפאָ
סעלקירק און פּויל, אר

אן עלילת דם נאך שמחת־תורה

פון מ. ג. צימערמאן

עלילת דם אויף שמחת תורה, אזוי לאנג נאָך דעם ״סעזאם״ ? די ״פני״ פון דעם קארפאטא־רוסישן דערפל. ביימערא, דער גלח, דער פאסטייסטער פון דער אלטער פאר׳כשוס־טער יענער — זיי האָ־בען נעבאך אלע נעמאכט א ביטערן טעות אין דעם קאמפּליצירטן אידישן לוח. מען זיצט פארט טאָג איין, טאָג אויס, אין דער טונקעלער דארפישער קרעטשמע, וואס איז אנגעזאפּט מיט דער נודנער, אפּעשטאנענער זויערקייט פון בראנפן און בייליקן ביר, מען פארנעפלט נעבאך דעם שוואכן גוויישן קאפּ מיט דער שארפער משקה, וואס מאכט א תל פון דעם בידעמס שטיקל מוח — איז טאקע קיין חידוש ניט, וואס מען קאן ניט געריינקט אקוראט. ווען עס פאלט אויס דער אידישער פסח און וואס דאס נאך שמחת תורה . . .

און אפשר באנוצן גאר די היינטיקע אידן בלוט אויף שמחת תורה אויף ? צי קאן דען ניט געמאלט זיין, אז די אידן האבן רעפארמירט זייערע רעליגיע־זע מנהגים, אז זיי האבן נאר צוליב א־געוויסע ״מאנעווער״ איבערגעביטן, אזוי צו זאגן, זייערע איינענע יוצרות ? יע־דנפאלס האבן זיך די ״פני״ נעכאפּט ערשט ארום שמחת תורה, אז דארט האבן צוויי אידישע הויזירערס פון קאשוי, משה שטיינבערגער און מרדכי ליבערמאן, ״אפּעצאפּאס בלוט״ ביי צוויי קריסטלאַ־כע קינדער: העלענא באגדאן און וואַ־סיל קאסטא . . .

די קינדער האבן באלד דערציילט אין דעם נאנצן דארף דעם גלייכן פזמון, אז די אידן זיי פארארט אין א באַ־לער אדרעסטירט די צוויי אומשולדיקע אידן . . .

די גלחים האבן געהעצט אין די קלוי־טומלט טונקעלע מענשן — אן באלד דערוויף איז פארגעקומען דער פּאָגעצ אין באגריפן געריכט פון דער גרויסער זינע (סלאוואקיע). ביי דער לעצטער צוויישיטער פארהאנדלונג, צו וועלכער עס זיינען געקומען א נאנצע רייע אויס־לענדישע יורישטן אין פרעסע פארשטיי־ער, האט די עלף יראיקע העלענא באג־דאן אלס הויפּט עדות ״באשטעטיקט״ אז די צוויי אידן האבן ״טאקע אפּגעצאפּט ביי איר בלוט, פון וועלכעס זיי האבן באנוצט — אויך דאס ווייסט די קליינע גאנץ יענוי — פאר ״ריטועלע צווי־קען״.

דער צווייטער הויפּט עדות, דער צען יאריקער וואסיל קאסטא, האט נאטירלאך ניט געוואלט בלייבן הינטערשטעליק הינטערשטעליק זיין חבר׳טע און פילנדיק, אז ער איז דאָ געווארן א ריין שנעדעצייען אופן וועגן דעם גאנג פון דעם פּאָגעצ . . .

דער דאָזיקער אפיציעלער אינפארמא־טאר, וואס ווערט אויסגעהאלטן פון מלו־כה׳שע שטייער געלדער און שטייער אין דינסט פון א דעמאקראטישער שטיי־שטאט אין דינסט פון דער דעמאקראטי־שער רעפּובליק, וואס איר רעפּרעזענ־טאנט איז דער ערווירדיקער פּראָפעסאָר מאסאַרעק, דער קלאסישער קעמפער קעגן דעם באַרבארישן ריטואלמאָרד־שקר — אט דער ״אביעקטיווער״ אינפארמאטאר האט זיך ניט געלאזט באנוגענען דערמיט, צו געבן זיינע איינענע פירושים צו דעם פּאָגעצ, נאָר ער האט גאנץ פשוט גע־פעלשט און איבערגעקערט קלאָרע פאקט־טען, אויף וויפיל זיי האבן זיך ניט גע־קעפּט. ניט נאָר די זיינוסטן, נאָר אפילו די פירער פון די רעגירונגס פארטייען טראגן זיך ארום מיט גרויסע פּלענער פון איבערבויען די יסודות פון דער ווירט־שאפטלאכער סטרוקטור פון דער גרויסער מאכט, פון אנארכיזאציע, אינערלאכע קאָלאָניזאציע און א. וו.

ווען מען פארגלייכט יענע פירער צו די פירער פון א טייל אידישע פארטייען פון דעם אמעריקאנער אדרעסנבוך באקומט מען א שרעקלאך בילד פון דעם מהות פון די לעצטע. נעמט למשל דאָ ״בני ברית״, איינע פון די איינפלוסרייכסטע אידישע ארגאניזאציעס אין לאנד. ווי באקאנט, האט די ״בני־ברית״ אין דער לעצטער צייט אויסגעשריגן אין פרעסע אז אין דער אנדערער, וועלכע פארערן א קאמפּאניע מיט דער אלטער אין לאנד, א מער נעוואנטע טאקטיק. אלע, אָבער, ווילן אז די קומענדיקע אספת הנבחרים און דער ועד לאומי, וואס ווערט דערווייל געווארן, זאָלן האבן אן אנטשיי־דענעם איינפלוס אויף דער ציוניסטישער פּאליטיק אין ארץ־ישראל. אלע ווילן אז דער ארגאניזירטער ישוב בראָזיל, אז ער איז דאָ געווארן א כראָניש קראַנקהייט, אז דער ישוב זיין אידישער ארבעט. זאָל נאָר דער ישוב זיין ארגאניזירט און שטארק נעגנג ארויפצע־וואָרפן זיין ווילן אויף די איינצלנע גרו־פּעס, דאָ וועט אלעס קומען אין אָרדע־נונג.

אמפּיינסטן אינטערעסירט דעם ארץ־ישראל אידן ביי היינטיקן טאָג פּ א־ל י ט י ק. דאָ זיינען שוין די שטיי־מונגען מער פארשיידן, קענענדיק אלעמאל דער גלח, דער פאסטייסטער פון דער אלטער פאר׳כשוס־טער יענער — זיי האָ־בען נעבאך אלע נעמאכט א ביטערן טעות אין דעם קאמפּליצירטן אידישן לוח. מען זיצט פארט טאָג איין, טאָג אויס, אין דער טונקעלער דארפישער קרעטשמע, וואס איז אנגעזאפּט מיט דער נודנער, אפּעשטאנענער זויערקייט פון בראנפן און בייליקן ביר, מען פארנעפלט נעבאך דעם שוואכן גוויישן קאפּ מיט דער שארפער משקה, וואס מאכט א תל פון דעם בידעמס שטיקל מוח — איז טאקע קיין חידוש ניט, וואס מען קאן ניט געריינקט אקוראט. ווען עס פאלט אויס דער אידישער פסח און וואס דאס נאך שמחת תורה . . .

און אפשר באנוצן גאר די היינטיקע אידן בלוט אויף שמחת תורה אויף ? צי קאן דען ניט געמאלט זיין, אז די אידן האבן רעפארמירט זייערע רעליגיע־זע מנהגים, אז זיי האבן נאר צוליב א־געוויסע ״מאנעווער״ איבערגעביטן, אזוי צו זאגן, זייערע איינענע יוצרות ? יע־דנפאלס האבן זיך די ״פני״ נעכאפּט ערשט ארום שמחת תורה, אז דארט האבן צוויי אידישע הויזירערס פון קאשוי, משה שטיינבערגער און מרדכי ליבערמאן, ״אפּעצאפּאס בלוט״ ביי צוויי קריסטלאַ־כע קינדער: העלענא באגדאן און וואַ־סיל קאסטא . . .

די קינדער האבן באלד דערציילט אין דעם נאנצן דארף דעם גלייכן פזמון, אז די אידן זיי פארארט אין א באַ־לער אדרעסטירט די צוויי אומשולדיקע אידן . . .

די גלחים האבן געהעצט אין די קלוי־טומלט טונקעלע מענשן — אן באלד דערוויף איז פארגעקומען דער פּאָגעצ אין באגריפן געריכט פון דער גרויסער זינע (סלאוואקיע). ביי דער לעצטער צוויישיטער פארהאנדלונג, צו וועלכער עס זיינען געקומען א נאנצע רייע אויס־לענדישע יורישטן אין פרעסע פארשטיי־ער, האט די עלף יראיקע העלענא באג־דאן אלס הויפּט עדות ״באשטעטיקט״ אז די צוויי אידן האבן ״טאקע אפּגעצאפּט ביי איר בלוט, פון וועלכעס זיי האבן באנוצט — אויך דאס ווייסט די קליינע גאנץ יענוי — פאר ״ריטועלע צווי־קען״.

דער צווייטער הויפּט עדות, דער צען יאריקער וואסיל קאסטא, האט נאטירלאך ניט געוואלט בלייבן הינטערשטעליק הינטערשטעליק זיין חבר׳טע און פילנדיק, אז ער איז דאָ געווארן א ריין שנעדעצייען אופן וועגן דעם גאנג פון דעם פּאָגעצ . . .

דער דאָזיקער אפיציעלער אינפארמא־טאר, וואס ווערט אויסגעהאלטן פון מלו־כה׳שע שטייער געלדער און שטייער אין דינסט פון א דעמאקראטישער שטיי־שטאט אין דינסט פון דער דעמאקראטי־שער רעפּובליק, וואס איר רעפּרעזענ־טאנט איז דער ערווירדיקער פּראָפעסאָר מאסאַרעק, דער קלאסישער קעמפער קעגן דעם באַרבארישן ריטואלמאָרד־שקר — אט דער ״אביעקטיווער״ אינפארמאטאר האט זיך ניט געלאזט באנוגענען דערמיט, צו געבן זיינע איינענע פירושים צו דעם פּאָגעצ, נאָר ער האט גאנץ פשוט גע־פעלשט און איבערגעקערט קלאָרע פאקט־טען, אויף וויפיל זיי האבן זיך ניט גע־

(שלוס אויף ראמאן זייט)

אן עלילת דם נאך שמחת־תורה

פון מ. ג. צימערמאן

פּאָגעצאפּאס. ער האט פארהערט עדות, וואס האבן, אזוי ווי אלע מאל, נאטירלאך, ״אליין געזעגען״ דא נאנצע ״רעלי־גיעזע פּראָצעדורע״ — און האט דערנאך באלד ארעסטירט די צוויי אומשולדיקע אידן . . .

איצט האט ווידער די קליינע העלע־נא אויך ניט געוואלט מער בלייבן הינ־טערשטעליק הינטער איר חבר — און ביידע אינאיינעם האבן דערציילט, אז זיי האבן זיך אין יענעם טאג געשפּילט מיט שרבלאך, מיט וועלכע זיי האבן זיך צופעליק עצקראצט די הענט, און אז די נאנצע מעשה מיט די ״אידן, וואס האבן ביי זיי נעצאפּט בלוט״, האט זיי אימיצער אויסגעלערנט . . .

דעם פּאָגעקוראר האבן אבער די דאָ־זיקע דערקלערונגען ניט באפרידיקט און ער האט פארגעלייגט דעם טריבונאל, עס זאָלן ארויסגערופן ווערן נייע עדות, וואס באשטעטיקן די באשולדיקונג, איצט האט שוין אויף די פארטיידיקונג פון איר אנגעגעבן פון איר ווייט אנגעמאלדן עטלאכע נייע עדות — און דער פּאָגעצ, וועלכער האט ארויס־גערופן א רייזיקן אינטערעס אין משעכא־סלאוואקיע און אין אויסלאנד, איז נאָך א זיבן שעה׳דעקער פארהאנדלונג אפּ־געלייגט געווארן אויף אן אומבאשטימטער צייט.

אין די אידישע קרייזן קוקט מען נא־טירלאך מיט פּאראכטונג אויף די רע־זשיסאָרן פון דעם דאָזיקן אומגעלומפּער־טען סענסאציע פּראָצעס, וואס האט נאר דעם איינציקן צוועק, צו פארגיסן די באציאונג צווישן דער אידישער און קריסטלאכער באפעלקערונג פון האנד. דעם שארפסטן פּראָצעס האט אבער ארויסגערופן די אויסגעשפּראכענע אנ־טיסעמיטישע האלטונג פון דער מלוכה־׳־שער אינפארמאציע ביורא, וואס האט באַ־ריכטעט אויף א ריין שנעדעצייען אופן וועגן דעם גאנג פון דעם פ

איך קאָנט פאָרן פאַר
50c
פון אירגענד וועלכן טייל פון נאָרט ענד בין צום צענטער פון שטאָט.
הערי לייאָן, מענערזשער

מיט א
בליו בוירד טעקסי
טעלעפאָנירט
24 521 און 24 511

Robin Hood Rapid Oats

דאָס בעסטע ווייל ס'איז געטריקנט אין א פאַן

זינדיק בלוט

א העכסט שפּאַנענדער ראָמאַן פון דעם אידישן לעבן אין אַמעריקע

פון א. ר.

א געשיכטע מיט א אידיש מידל וועלכע איז אלס קינד אפגע'שמד'ט געווארן

זי וויל זיך אומקערן צום אידנטום, אָבער אירע אידישע קרובים לאָזן ניט

(פאַרטזעצונג)

—אזוי . . . ער האָט אייך געשיקט אין שליחות ! האָט ער אייך כאָטש גוט באצאָלט דערפאַר ? האָ ?

און בענדזשאַמין האָט זיך א דריי געגעבן ווי אַן אַפּגעבריטער, און ער איז גלייך אַרויס פון שטוב א קלאַפּ געבנדיקט מיט דער טיר. ער האָט זיך מער נישט אומגעקערט און ער איז גלייך אריין אין זיין מאַנעטאַר און ער איז אוועק.

— א ווילדער יונג . . . א רוצח ! — האָט הערשל געזאָגט.

— וואָס זשע האָסטו געוואָלט ? ער זאָל שווייגן ?

און ערשט איצט האָט הערשל דער צייטונג פאַר זיין ווייב, אַז איינגלאָף מיט אים דער אַלטער געשיקט צו בענדזשאַמינען, האָט זיין פרוי צו אים געזאָגט.

— דו זעסט דאָך ווי מען קען צו אים ריידן.

— נישקשה, ער וועט בעסער ווערן... אין דער זעלבער צייט איז בענדזשאַמין געלאָפן מיט זיין מאַשין איבער די נאָסן. ער איז געווען ביים רעדל און א משוגענע רציחה האָט אים ווי א פייער ארומגעכאַפּט. ער האָט איצט קלאָר פאַר שטאָנען, אַז דער אַלטער האָט אונטער געשיקט הערשלען. הייסט עס, אַז דער אַלטער האָט יא מורא פאַר אים און פון דעם אליין איז זיין רציחה נאָך שטאַרקער געוואָרן. ער האָט געפילט אַז דער כעס שטיקט אים פאַרן האַלז. אָך ווי עס האָט זיך אים איצט געוואָלט אימיצן אנכאַפּן פאַרן גאַרגל — צו שטיקן, דרייקען, קלאַפּן און שלאָגן ביז צום טויט, אָבער וועמען ? וועמען וויל ער דאָס הרג'ענען ? און וועמען וויל ער זיך דאָס נוקם זיין ? ער האָט אליין נישט געוואָוסט אין וועמען. ער האָט מיט צעמישטע, ניט קלאָרע בליקן געקוקט אין דער פינסטערער נאַכט אריין, און ער האָט זיך צוגעהערט צו דעם בלאָזן פונם ווינט און ער האָט געפילט אַז עס דער געענטערט זיך שוין דער סאַפּרינג. אָט באלד וועלן קומען קלאָרע, בלויע, לבנה'דיקע נעכט . . . און — — — — אויפן האַרצן דאָס זיך אים געליינט אַ שווערער טרויער. ער האָט געפילט א מאַכט־לאָזיקייט אין אַלע אברים. ער האָט געדיינקט ווי ער האָט היינט געוועזן סיל'וויאָ'ן טויטיענדיק פאַר זיין פאָטער מיט נאַקעטע הענט און ער האָט מיט א שווער רעז וויינטאַג געטראַכט :

— נייט זי צום טייוול ! זי איז שוין דעם טאָטנס . . . דעם טאָטנס איז זי...

און ער האָט עס איבערגעלאָזט אַלע ווייל אַ פאַר זיך אליין שעפּטשענדיק מיט פאַרביסענע צייד:

— דעם טאָטנס איז זי שוין . . . דעם טאָטנס . . .

און ער האָט געפילט ווי דאָס שיינדט אים זיין האַרץ ווי מיט שאַרפע מעסער.

— און אַט האָסטו דיר ! אפילו אַט דער דאָרער אַנקל האָלט אויף מיט אים ! אַלע האַלטן מיט אים.

און ווידער האָט עס אין אים ווי מיט א געוויין א געשריי געטאָן :

— ווי אַזוי זשע ? וועט הייסט עס, סילוויאָ. אַט די סילוויאָ וועט ווערן שטיפמאַמע ? סילוויאָ ? נאָט ! ווי איז עס מעגלאַך ?

דאָס געוויין האָט נעקאָכט אין זיין ברוסט און ער האָט זיך געפילט אַזוי אומגליקלאַך און דערשלאָגן כאָטש נאָר צו רייסן זיך די האָר פון קאָפּ.

—איז דאָס מעגלאַך ? ווי קאָן עס זיין ?

און אין נאָס איז איצט געווען שטיל און אין די הייזער זיינען מענשן שוין געשלאָפן. די לאָמטערנעס האָבן געברענט מרה שחורה'דיק שרעקנדיק — און דער הימל האָט מיט טרויער אַראָפּגעקוקט.

און בענדזשאַמין איז ווי א פאַרבלאָנדזשעטער, באַלידיקטער, געפאַרן אַן א ציל איבער די שטילע נאָסן.

קאַפּיטל 14

שנאה און האַס

בענדזשאַמין האָט באַשלאָסן אַז איינמאָל פאַר אַלע מאָל — אַז מוז דערן מיט זיין פאָטער. ער האָט גוט געוואוסט אַז עס קאָן דערפון אַרויסקומען א שרעקלאַכער סקאַנדאַל, אַז דאָס קאָן ברייננען צו דעם אַז עס זאָל אויסברעכן א פייער פון שנאה, נאָר — צי האָט ער זיך דען געקאָכט בארעכענען און זיך באַטראַכטן ? ער איז געווען זיין פאָטערס א זון. און אין אים האָט נעקאָכט דאָס הייסע בלוט פון זיין פאָטער און ער האָט געפילט אַז ער וועט עס נישט אריבער טראָגן שווייגנדיק, ניין, ער מוז מיט דעם אַלטן ריידן. ער מוז אים אַרויסזאָגן אַלץ וואָס עס האָט זיך אָנגעפליבן ביי אים אויפן האַרצן זינט זיין פאָטער איז א חתן געווארן פאַר סילוויאָ'ן. ער וועט אים זאָגן אַז ער ברייננט אַן אומגליק אויף דער גאַנצער פאַמיליע, אַז עס בראַכאַבע־וועט זיינע איינגעניקע קינדער און אַז ער ניט זיין פאַרטענן נאָך שטאַרקער אַז ער וועט פאַר זיך קיין גליק נישט ברייננען מיט זיין חתונה האָבן. אַז — עס איז שוין אַלט אַז ער וועט באַטרייבן וועדן. אַז אַזוי וועט עס נישט זיין ! עס קאָן אַזוי נישט זיין . . . אַז ער — בענדזשאַמין — האָט שוין מער קיין כוח נישט צו לײדן און שווייגן.

אַזוי האָט בענדזשאַמין געטראַכט. אָבער ווי אַזוי נעמט מען דערן אַז אים ? ער האָט כסדר געפילט אַז דער כעס ברענט אין אַלע זיינע גלידער. ער האָט אויף גוט געקאָכט זיין פאָטער און ער האָט געוואוסט, אַז ער איז א גרויסער כעסן און אַז עקשן. איז וואָס קאָן פון אַזאַ געשפּרעך אַרויסקומען ? סע וועט דאָך קומען אַזאַ מען צו א שרעקלאַכן סקאַנדאַל ! . . . . אָבער : זאָל זיין וואָס עס וויל זיך. זאָל דער אַלטער אַלץ וויסן; וואָס איך, זיין זון, טראַכט פון אים.

ער האָט דערפאַר געזוכט א געלעגענהייט ווי ער טרעפן זיך מיטן פאָטער אין דער היים. ווי עס זאָל נישט זיין — זאָלן כאָטש קיין פרעמדע מענשן נישט זיין אַנוועזנדיק. אין שאָפּ וועלן זיך נאָך אַלע צוזאַמענלויפן . . . אָבער דער אַלטער האָט כסדר אויסגעמיט די שטוב. אַלע פאַרנאַכט איז ער פון אַפּיס אוועק צו סילוויאָ'ן און ער האָט מיט איר פאַר בראַכט ביז שפּעט אין דער נאַכט : נעגנען מיט איר אין א מואוויס, און אין טאַטאַטער, און ער פלעגט קומען אַהיים זייער שפּעט. ער פלעגט גלייך אַרויפגיין צו זיך אין צימער און ער פלעגט זיך לייגן שלאָפן.

איינמאָל א פאַרנאַכט איז בענדזשאַמין אַהיים געקומען און ער האָט געטראָפן אין שטוב די מומע שיינדל, זיין פעטער הערשלס וויב. זי איז געווען אַנגעטאָן אין איר שבת'דיקער שוואַרצער קלייד. זי איז געזעסן אויף א שטול און זי האָט גערעדט מיט קיידי'ן און מיט ביטרים'ן. טעמקע איז אויף געווען דער ביי אַן ער האָט פאַרביסן געשווינן. עס האָט אויסגעזעען, אַז דער יונג האָט זיך פאַרטראַכט אַפּצוטאָן אַזוינס, פון וועלכן מען זאָל גרויזן . . . ער ווייסט שוין וואָס ער וועט טאָן — ער וואַרט נאָר אויף דער ריכטיקער צייט.

די מומע שיינדל האָט פריינטלאַך גערעדט מיט די קינדער. זי האָט אויף זיי געוואָלט ווירקן, זיי זאָלן זיך ניט עקשן'ען זיי זאָלן זיין גוט מיטן טאַטן, אַפילו אַלץ זיי דער חתונה, וואָס דאָרף שוין אין גיכן פאָרקומען. און זי האָט זיי געבן צו פאַרשטיין, אַז מיט גוטן וועלן זיי ביי אים אַלץ פּועל'ן, און אַז ער וועט פאַר זיי אַלץ טאָן.

ווען בענדזשאַמין איז אריינגעקומען, האָט ער אויף איר געוואָרפן א בייזן בליק. ער האָט דערקאָנט אין איר זיצן אַז זי וויל אַז די משפּחה זאָל זיין "גוט און פרום" — נאָר שיינדל האָט זיך געמאַכט ווי זי האָט זיי בליק נישט באַמערקט און זי האָט זיך מיט אים פריינטלאַך באַגריסט און געפרעגט :

— און וואו איז דער טאַטע ?

— דער רוח, ווייסט אים ! — האָט בענדזשאַמין א מורקע געטאָן.

— וואָס האָסטו געזאָגט ? — איז שיינדל אויפגעשפּרונגען מיט שרעק — ווי רעדט מען עס אַזוי אַנטקעגן א טאַטן ? וואָס טוט זיך מיט דיר בענדזשאַמין ? שעם זיך אין דיין ווייטן האַלז אריין ! אַזוי רעדט מען ? ער איז דאָך דיין טאַטע . . .

(פאַרטזעצונג קומט)

מיין באַדינונג איז די פיינסטע אין שטאָט

איין גאַלאָן גאַזאָלין פריי

צו יעדן איינעם וועלכער וועט איבערצייגן אַז עס איז ניט ריכטיק.

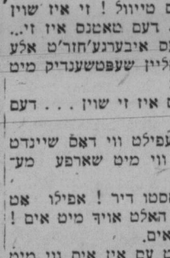

פאָרט צו, לאָמיר זיך באַקענען

OIL RADIO GAS

NORTH MAIN Service Station

מ. שאַפּראָן, מענעדזשער
SELKIRK AND MAIN
טעלעפאָן 55 757
סעלקירק און מיין, אַרום "דאָס איד. וואָרט"

עלילת-דם נאָך שמחת-תורה

(שלוס פון עדיטאָריעל זייט)

לאָזט אריינפאַסן אין זיין אַנטיסעמיטישער קאַנצעפּציע . . .

דאָס אַפּיציעלע טשעכישע אינפאָרמאַציע ביוראָ האָט פ. רשפּרייס די ידיעה, אַז דאָס נעריכט האָט פאַרהערט אַלס עדות די לערער פון די קינדער און זיי־ערע עלטערן, וועלכע האָבן אַלע באַשטעטיקט דעם אינהאַלט פון דעם באַשולדיקונגס אַקט — כאָטש פאַקטיש האָט דער לערער פאַזוראַניטש דערקלערט, אַז ער האָלט די באַשולדיקונג פאַר אומגעלומפּערט און א בלבול, און בנוגע ווידער די עלטערן פון די קינדער האָט זיי דאָס נעריכט זיי ניט נעקאָנט פאַרהערן, ווייל זיי זיינען שוין ביידע עטלאַכע יאָר טויט.

ווייטער האָט דאָס אַפּיציעלע טשעכישע אינפאָרמאַציע ביוראָ געפּרובירט מאַכן אַן אַנטיסעמיטישע שטימונג אין לאַנד, באַהויפּטנדיק, אַז פירנדיקע בלעטער פון קאַרפּאַטאַרוס האָבן באַצייכנט דעם פאַל אַלס "פּרוב פון ריטואַל מאָרד", אַוודאי אינ'ם פּרט האָט זיך די אַפּיציעלע פאַנטאַזיע אַביסל צו שטאַרק צעשפּילט אויפ'ן חשבון פון דעם אמת. וואָרום פאַקטיש האָבן זיך אַלע קאַרפּאַטאַרוסישע צייטונגען, אָן שום אויסנאַם אַרויסגעקומען דאָס קריסטלאַכע מיידל זאַשקע, זי איז פלעגן האָבן דאָס מיידל גוט געפעגט.

אין יאָר 1921 איז פרוי טעפּער געווען דאָס מיידל אַ גוטע פרינד פון דער פאַמיליע, אַז זי איז אויפגעוואַכסן מיט דער פרוי טעפּער, אַז זי איז אַן אַרבעטער אין אַ פּאַבריק, אַז זי איז אַ אַלמנה, אַז זי האָט אַ זון אַלס אַ סטודענט אין אַ גימנאַזיע, אַז זי האָט אַ טאָכטער אַלס אַ לערנלינג אין אַ שול, אַז זי איז אַ פרומע פרוי, אַז זי איז אַ גוטע מאַמע, אַז זי איז אַ גוטע חברה'דיקע פרוי, אַז זי איז אַ גוטע נאָכבאַר, אַז זי איז אַ גוטע מיטבירגערין, אַז זי איז אַ גוטע אַרבעטערין, אַז זי איז אַ גוטע מאַמע

וואָך ענד ספּעשלס

די פרייזן זיינען גוט פאר דאָנערשטאג, פרייטאג און שבת יאנוואר 22, 23, 24

22c	נייבאַב טיי, עכטער באַרגען אויף גוטן טיי, א פונט	11c	דזשעל בשר שאַרטענינג, א פונט (לימיט 2 פונט צו א קאַסטאָמער)
18c	סעמאַן בי. סי., פענסי קאַקיי, ½ פונט טין	25c	טאָמייטאָס, אַנטעריא אויסגעקליבענע קוואַליטעט, פול פעק, גרויסע טין, 2 טינס
18c	דענטי וואַהייט — וועט אַרונטערגעמען פלעקן פון לינען און קאַטאָן, א פלעשל	22c	דזשעלי פאָודער, לזשאָס ברענד, 3 פעקלאַך
13c	אַרוועגיגשע סאַרדינס, קראָס מיט ברענד, א טין	25c	קאַרן, "פרייד אָף וועלליי" ברענד, ווייס קראָסבי, 2 טינס
30c	אייער בי. סי., עקסטרא פרישע, א דאַזן	4c	ניעלם בעסערער ברויט, פולער 16 אונץ לאַבן
27c	אייער, בי. סי., "פויערסטס" א דאַזן		

די דאָזיקע פרייזן זיינען כלליז א טייל פון אונזערע ספּעשלס היינטיקע וואָך

NEALS STORES

"וואו עקאָנאָמיע הערשט"

1302 MAIN STREET — 974 MAIN STREET

ברודער מאָרד

העכסט אינטערעסאַנטער און שפּאַנענדער ראָמאַן

(פאָרזעצונג)

— אך, ווי אומגליקלאך איך בין! פּלוצלונג איז זי אויפגעשפּרונגען, איז צוגעלאָפן צו איר שלאָף צימער און האט האסטיק אויפגעריסן די טיר. — דאס שלאָף צימער איז געווען ליידיק. געגרב אין פארשוואונדן געווארן.

נאנאן איז געבליבן אייניקע מינוטן שטיין, ווי א פארשטיינערטע. זי האט ניט געקאנט פארשטיין, ווי אזוי געגרב איז פארשוואונדן געווארן. אמת, אין שלאָף צימער איז געווען נאך א טיר, וועלכע האט אבער געפירט אין אן אנדער צימער און פון דארט אין קיך. עס איז אבער מעגלאך, אז געגרב האט אפּגעהיט א מינוט, ווען זי, דער באַנקיר און וויליאם דערבי זיינען געווען פארטיפט און זייער געשפּרעך, און איז זיך שטילערהייט ארויסגעגאנגען אלעמאָל דאס איז געווען זיכער, אז ער האט געהערט אלעס, וואס זי האט גערעדט מיטן באַנקיר און מיט וויליאם.

זי האט זיך אנגעכאַפּט מיט ביידע הענט ביים קאָפּ און האט געשריען ווי א וואנזיניקע.

— איצט ווייס ער אלעס! איצט וועט ער מיך פארדאמען! איצט וועט ער מיך פאראכטן!

מיר צוליב

נאנאן איז ארומגעלאָפן אין איר צימער, ווי א וואנזיניקע. אויך זי האט צום ערשטן מאל אין איר ליבע דערפילט, וואס אמת'ע. הייסע, ערלאכע ליבע איז, אבער דאס איז געווען נאר א טרוים, א בליץ אין א פינסטערער שטורם נאכט, וועלכער באלייכט דעם הימל נאר אויף א אויגנבליק אום צו צייגן, ווי שרעקלאך די פינסטערניש איז.

נאר איין שוואכן אויגנבליק האט אויף איר געלייכטן דער געטלאכער פייער. די אמת'ע ליבע האט איר געווען אין ס'ארא שרעקלאכן זומפּ זי געפינט זיך.

זי איז געווען אזוי טרויעריק און אזוי אויפגערעגט, אז זי האט זיך פעסט אנטשלאסן אריינצוואַרפן אין וואסער און צו ערדיקן איר לעבן און אירע ליידן מיט איינמאל.

אין דער דאָזיקער מינוט איז די קליי־נע עמאָה אריינגעלאָפן אין צימער און האט דערזעען ווי נאנאן ווייגט.

—וואס איז מיט דיר, נוטע, ליבע נאנאן, — האט עמאָה אויסגערופן. — וואס ווייגסטו?

נאנאן האט געמוזט רידן מיט'ן קינד און איר דערציילן עפּעס, פון וואס זי ווייגט. עמאָה איז געווען א גאנץ קלוג קינד. זי איז זאנאר געווען צו קלוג פאר אירע יאָרן. זי איז אויפגעוואַקסן אין די נאסן פון לאנדאן מיט אלע מעגלעכע אר־ט־ן. אין אט באלד וועט דער בלאטער מוזן פלאצן. און ווייל דער איד איז געווען אן אמביציעזער, האט ער ניט געמאכט קיין סך טענות, שרייבט אן א בריוול צו ווייב און קינדער, דעקט אויף די קארטן און — שיסט זיך ארויס א קויל אין קאָפּ. לכתחילה איז מען געווען איבערצייגט, אז מען האט דא צו טאָן מיט א מאָרד, דאס בריוול אבער האט אויפגעדעקט דעם ביטערן אמת.

א יאמער, א קלאָג, נאנץ ריא זשאנער־אר איז אין טרויער. א לויה האט דער איד געהאט, אויף אלע שיינע אידן גע־זאגט געווארן: מיט פאנען, פארשטייער פון פאראיינען, מיט שול קינדער, דעפּר־טאציעס און א. וו. אבער איינס צום דריטן איז ניט קיין מחותן: דערווייל איז דער איד א מאבר עצמו לדעת, א זעלבסטמערדער. קומט אים על פי דין צו באגראבן אויף יענעם זייט פארקן. עס איז אבער דאך ניט א ליאדע־וועג, שטעלט זיך דער פרעזידענט פון דער חברה קדישא אויף, און ער הייסט גראַ־בען א קבר פון דער זייט פארקן, אבער טאקע הארט ביים פארקן.

און אז די פּראָצעסיע איז אנגעקומען און דערזעען דעם קבר ביים פארקן, איז געווארן א גוואלד: אים וועט מען לייגן ביים פארקן? א איד וואס כמעט א האלבער בית עולם איז געקויפט געווארן פאר זיין געלט, ווי מעג מען דאס אזוי טאָן? קליינקס מען צום פרעזידענט פון דער חברה קדישא, איז ער ניטא אין דער היים: א איד א פּקח, האט ער זיך דיר־פלאמאטיש אויסבאהאלטן. עולם קאן זיך קיין עצה ניט נעבן. כאפּט זיך ארויס א איד א גביר און א תקיף און הייסט גראבן אן אנדער קבר. ער נעמט, זאגט ער, די פּאראנטווארטלאכקייט אויף זיך. אויסגעגראבן דעם קבר, די רעדנער האבן אפּגעזאגט זייערס, דער עולם האט זיך אויסגעוויינט, צונעשאט די לעצטע לא־פּאטעס ערד, און מען האלט שוין ביים אוועקגיין. ערשט עס רוקט זיך ארויס דער אלטער קברן און פרעגט, וואס זאל ער טאָן מיטן אפּגענעם קבר?

— וואס הייסט? — ענטפערט דער גביר תקיף און ער נעמט זיך צו דער קעשענע — פארשיט דארטן. דא האסטו פאר דיין טרחה.

דער אלטער קברן אבער קוויינלט זיך:

— עס נייט ניט אין דער טרחה — אן אפּגענעם קבר טאָר מען ביי אידן ליי־דיק ניט פארשיטן. עס איז ניט גלאט אזוי זיך א גרוב, עס איז א קרקע . . .

בקיצור ס'איז שלעכט. די שטאט האט זיך דערווייל גענומען קאָכן. דעם אידן דעם תקיף, איז שוין קיינער ניט מקנא, אבער מען איז מיט זיך אליין אויף ניט זיכער. עפּעס א קליינקייט, א קרקע שטייט אפן? . . . איין רב א מקורב צום גביר, האט אפילו געפּרואווט באר־איקן די געמיטער דורך א פּלוג בלעטל, איז באלד ארויס א צווייטער רב מיט א "ורמינהו" און באוויזן, אז דער ערש־טער איז במחילה א גראבער יונג, א שוסטער, און וועט ח"ו אומברייגנען די נאנצע שטאט. האט דער ערשטער זיך ווידער געפלייסט מיט א ניי בלעטל און ערשטן מאל אין איר ליבע דערפילט, וואס אמת'ע, הייסע, ערלאכע ליבע איז, אבער דאס איז געווען נאר א טרוים, א בליץ אין א פינסטערער שטורם נאכט, וועלכער באלייכט דעם הימל נאר אויף א אויגנ־בליק אום צו צייגן, ווי שרעקלאך די פינ־סטערניש איז.

נאר איין שוואכן אויגנבליק האט אויף איר געלייכטן דער געטלאכער פייער. די אמת'ע ליבע האט איר געווען אין ס'ארא שרעקלאכן זומפּ זי געפינט זיך.

זי איז געווען אזוי טרויעריק און אזוי אויפגערעגט, אז זי האט זיך פעסט אנט־שלאסן אריינצוואַרפן אין וואסער און צו ערדיקן איר לעבן און אירע ליידן מיט איינמאל.

אין דער דאָזיקער מינוט איז די קליי־נע עמאָה אריינגעלאָפן אין צימער און האט דערזעען ווי נאנאן ווייגט.

—וואס איז מיט דיר, נוטע, ליבע נאנאן, — האט עמאָה אויסגערופן. — וואס ווייגסטו?

נאנאן האט געמוזט רידן מיט'ן קינד און איר דערציילן עפּעס, פון וואס זי ווייגט. עמאָה איז געווען א גאנץ קלוג קינד. זי איז זאנאר געווען צו קלוג פאר אירע יאָרן. זי איז אויפגעוואַקסן אין די נאסן פון לאנדאן מיט אלע מעגלעכע אר־ט־ן גערע קינדער פון איר און האט געוואונען פיל מער זאכן אלס א מענש פון צוואנ־ציק יאָר, וועלכער וואקסט אויס אין א די אויגן.

— נאָרגרע! — האט נאנאן אויסגע־רופן.

זי איז צוגעלאָפן צו אים, האט אים גע־וואלט ארומנעמען, נאָרגרע אבער האט אים געוויזן אויף עמאָה'ן און האט געזאגט.

— איך בין געקומען צוליב איר, מיין אנקל האט מיך געבעטן, איך זאל זי נעמען צו זיך.

— אייער אנקל? — האט נאנאן גע־פרעגט, — פון וואנען ווייסט אייער אנקל אז עמאָה געפינט זיך ביי מיר?

— איר ווייסט נאך ניט וואס ביי אונז האט פאסירט, — האט נאָרגרע געענטפערט — עס האט זיך ארויסגעוויזן, אז דזשאן ווילסאן איז מיין לייבלאכער אנקל.

— דזשאן ווילסאן, דער זעלבער, וועל־כער איז ביי מיר געווען?

— דער זעלבער, נאנאן, דער זעלבער דזשאן ווילסאן האט מיר דערציילט, ווער דאס דאזיקע קינד איז, ווי אזוי עס איז געקומען צו אייך און ווי אזוי איר ביידע האט געגומען אויף זיך צו דערציען און מאכן זי פאר אן אנשטענדיק מיידל.

— א, איך דאנק אייך, — האט נאָ־נאן אויסגערופן, איך דאנק אייך, געגרע! און איך דאנק דעם גוטן דזשאן ווילסאן אדער דעם דזשאן טשעזוויק, וואס איר געמט דאס קינד צו זיך, — איר האט מיר רופן.

זי איז צוגעלאָפן צו אים, האט אים גע־וואלט ארומנעמען, נאָרגרע אבער האט אים געוויזן אויף עמאָה'ן און האט געזאגט.

— איך בין געקומען צוליב איר, מיין אנקל האט מיך געבעטן, איך זאל זי נעמען צו זיך.

— אייער אנקל? — האט נאנאן גע־פרעגט, — פון וואנען ווייסט אייער אנקל אז עמאָה געפינט זיך ביי מיר?

— איר ווייסט נאך ניט וואס ביי אונז האט פאסירט, — האט נאָרגרע געענטפערט — עס האט זיך ארויסגעוויזן, אז דזשאן ווילסאן איז מיין לייבלאכער אנקל.

— דזשאן ווילסאן, דער זעלבער, וועל־כער איז ביי מיר געווען?

— דער זעלבער, נאנאן, דער זעלבער דזשאן ווילסאן האט מיר דערציילט, ווער דאס דאזיקע קינד איז, ווי אזוי עס איז געקומען צו אייך און ווי אזוי איר ביידע האט געגומען אויף זיך צו דערציען און מאכן זי פאר אן אנשטענדיק מיידל.

— א, איך דאנק אייך, — האט נאָ־נאן אויסגערופן, איך דאנק אייך, געגרע! און איך דאנק דעם גוטן דזשאן ווילסאן אדער דעם דזשאן טשעזוויק, וואס איר נעמט דאס קינד צו זיך, — איר האט מיר

(פאָרזעצונג קומט)

אין וואָקער טעאַטער

"פינס", וואס ווערט געשפּילט היינ־טיקע וואָך אין וואָקער טעאַטער, האט גע־וואונען נאך א גרעסערע רעפּוטאציע פאר דער וואָקער רעפּערטואר קאמפּאני אין דער הינזיכט פון קאמעדיע און פּראָדאָק־שאן.

דאס איז איינע פון שפּאסיקסטע קאמע־דיעס וואס איז ווען געשפּילט געווארן, די סצענע ווען די חזרים דערשיינען אין אי־בערהויפּט שפּאסיק. שבת מאטינע און אין אונט וועלן געשפּילט ווערן די לעצטע צוויי פּאַרשטעלונגען פון דער דאָזיקער קאמעדיע.

צוויי טראגי-קאמישע פּאסי־רונגען אין בראזיליע

(אפּענע קברים האבן צערודערט ער האט באוויזן פון זיין זייט, אז דער צוויי שטעט. דאזארער אידן שלאַ־גען כפּרות אין מיטן יאר. באגראַ־בען א האן אין תכריחים און זאגן נאך אים קריש. דער מלאך הדומה פאדערט א נאמען).

זינט סענסאציעס זיינען סענסאציעס, האט דוכט זיך נאך אזעלכעס נישט גע־שען. די צוויי געשעענישן וועלכע זיי־נען פארגעקומען די לעצטע טעג אין ריא דע זשאניירא, דער הויפּט שטאט פון בראזיליע, און ראזאריא (ארגענטינע) ליי ענען זיך פשוט ווי א כשוף מעשה און ס'איז אן אמת'ער רעטעניש, ווי אזוי אזעלכע זאכן קאנען נאך פּאסירן אין אונזער צייט. און איצט לייענען די פּר־טים. די ערשטע געשיכטע האט פּאסירט אין ריא דעזשאניירא.

עס האָט דארט געלעבט א איד, גע־האנדלט מיט ברויליאנטן, געפירט גרויסע געשעפטן. א ברייטע שטוב, און איבער־אל האט ער זיך געלאזט קאנען מיט א שיינער נדבה, א טובה און א. וו. האט דער איד טאקע געהאט דעם פיינעם נאמען, געווען באליבט אין נעקרוינטן, און מען האט אים געהאלטן פאר א גרויסן גניב. ווי זאגט מען אבער: יענעמס נש־מה איז א פינסטערער קעלער; ניי און ריכט זיך, אז ניט קוקנדיק אויף די "ברי־ליאנטענע" געשעפטן, איז דער איד נאר הינטערשטעליק, אבער טאקע אין די גראבע הונדערטער טויזנטער.

אין איינעם א טאג האט זיך דער איד ארומגעקוקט, אז ער האלט, נעבאך, נאר שטאל. ער קאן שוין מער ניט "לאַ־טען", און אט באלד וועט דער בלאטער מוזן פלאצן. און ווייל דער איד איז גע־ווען אן אמביציעזער, האט ער ניט גע־מאכט קיין סך טענות, שרייבט אן א בריוול צו ווייב און קינדער, דעקט אויף די קארטן און — שיסט זיך ארויס א קויל אין קאָפּ. לכתחילה איז מען געווען איבערצייגט, אז מען האט דא צו טאָן מיט א מאָרד, דאס בריוול אבער האט אויפגעדעקט דעם ביטערן אמת.

א יאמער, א קלאָג, נאנץ ריא זשאנער־אר איז אין טרויער. א לויה האט דער איד געהאט, אויף אלע שיינע אידן גע־זאגט געווארן: מיט פאנען, פארשטייער פון פאראיינען, מיט שול קינדער, דעפּר־טאציעס און א. וו. אבער איינס צום דריטן איז ניט קיין מחותן; דערווייל איז דער איד א מאבר עצמו לדעת, א זעלבסטמערדער. קומט אים על פי דין צו באגראבן אויף יענעם זייט פארקן. עס איז אבער דאך ניט א ליאדע־וועג, שטעלט זיך דער פרעזידענט פון דער חברה קדישא אויף, און ער הייסט גרא־בען א קבר פון דער זייט פארקן, אבער טאקע הארט ביים פארקן.

און אז די פּראָצעסיע איז אנגעקומען און דערזעען דעם קבר ביים פארקן, איז געווארן א גוואלד: אים וועט מען לייגן ביים פארקן? א איד וואס כמעט א האלבער בית עולם איז געקויפט געווארן פאר זיין געלט, ווי מעג מען דאס אזוי טאָן? קליינקס מען צום פרעזידענט פון דער חברה קדישא, איז ער ניטא אין דער היים: א איד א פּקח, האט ער זיך דיר־פלאמאטיש אויסבאהאלטן. עולם קאן זיך קיין עצה ניט נעבן. כאפּט זיך ארויס א איד א גביר און א תקיף און הייסט גראבן אן אנדער קבר. ער נעמט, זאגט ער, די פּראָנטווארטלאכקייט אויף זיך. אויסגעגראבן דעם קבר, די רעדנער האבן אפּגעזאגט זייערס, דער עולם האט זיך אויסגעוויינט, צונעשאט די לעצטע לא־פּאטעס ערד, און מען האלט שוין ביים אוועקגיין. ערשט עס רוקט זיך ארויס דער אלטער קברן און פרעגט, וואס זאל ער טאָן מיטן אפּגענעם קבר?

— וואס הייסט? — ענטפערט דער גביר תקיף און ער נעמט זיך צו דער קעשענע — פארשיט דארטן. דא האסטו פאר דיין טרחה.

דער אלטער קברן אבער קוויינלט זיך:

— עס נייט ניט אין דער טרחה — אן אפּגענעם קבר טאָר מען ביי אידן ליי־דיק ניט פארשיטן. עס איז ניט גלאט אזוי זיך א גרוב, עס איז א קרקע . . .

בקיצור ס'איז שלעכט. די שטאט האט זיך דערווייל גענומען קאָכן. דעם אידן דעם תקיף, איז שוין קיינער ניט מקנא, אבער מען איז מיט זיך אליין אויף ניט זיכער. עפּעס א קליינקייט, א קרקע שטייט אפן? . . . איין רב א מקורב צום גביר, האט אפילו געפּרואווט באר־איקן די געמיטער דורך א פּלוג בלעטל, איז באלד ארויס א צווייטער רב מיט א "ורמינהו" און באוויזן, אז דער ערש־טער איז במחילה א גראבער יונג, א שוסטער, און וועט ח"ו אומברייגנען די נאנצע שטאט. האט דער ערשטער זיך ווידער געפלייסט מיט א ניי בלעטל און

פאַרהונגערטע פרוי שטאַרבט פון איבערעסן זיך

דארטמוט, נ.י., יאנו. 22.— דער קער־פּער פון דזשעפּי מעקארטי, 31 יאָר, וועל־כע איז געקומען אחער מיט א וואך צוריק פון טרוירא, איז געפונען געוואָרן לעצטע נאכט אין נאראזש איבער וועלכן זי האט געדונגען א צימער. די פרוי, ווערט באַ־הויפּטעט, האט געהונגערט פאר א געוויי־סער צייט, און קרינדיק דערנאך שפּייז האט זי זיך איבערגעגעסן, וואס האט פאר־אורזאכט איר טויט.

אין פּעלעס טעאַטער

אין פּעלעס טעאַטער, וואו עס ווערן שטענדיק געוויזן ערשט־קלאסיקע, אינטע־רעסאנטע בילדער, ווערט היינט געוויזן א בילד וואס וועט זיכער געפעלן די צושויער. דאס איז "עניסאל קרעקערס", א דורכאויס רייזנדיק בילד, מיט די פיר מאַרקס ברו־דער, צוזאמען מיט א פיינעם קעסט מואווי אקטיארן אין אקטריסעס.

די האנדלונג די אויסשטאטונג און דאס שפּילן פון די אקטיארן איז זייער לויבנס־ווערדיק. עס ווערט אויך געוויזן א העכסט אמוזירנדיקע קאמעדיע. פיטשורעעס א. א. וו. זעט און הערט עס אין פּעלעס טעא־טער.

סייל פּאַסטערס

געמאַכט

אין 24 שעה

שיין און צוציענד

ביי

"דאס אידישע וואָרט"

מיר האָבן אן אויסוואל פון הונדערטער קאַטס פון די לעצטע צייכענונגען צו באצירן די פּאַסטערס

מיר טוען די גאנצע ארבעט

שיקט אונז בלויז אריין די פרייזן פון די ארטיקלען וועלכע איר ווילט ארויס־שטעלן אויפן סייל — און מיר טוען שוין פאר אייך דאס איבעריקע

שרייבט אין וועלכער שפּראך איר ווילט צו

THE ISRAELITE PRESS LIMITED

165 Selkirk Ave. Phones: 52 213 - 55 409

Classified Section קלאַסיפיד סעקשען

ספּעציעלע פרייזן פאר ארווערטייזינג אין דער קלאַסיפיצירטער אפּטיילונג

איין מאָל, 5 ס. פאר "אנייס לייז"		פאר 3 מאָנאַטן,	$2.15
פאר א וואָך, 20 ס.	"	פאר 6 מאָנאַטן,	$4.00
פאר א מאָנאַט, 75 ס.	"	פאר 1 יאָר,	$7.50

:: פערזענלאכעס :: PERSONAL

PROF. SCOTT 88 106

290 פארטערזש עוו. איבער לייסנאוס טעאטער נייסטע בעסטע פאסן פראס און וואלץ סטעפּס קלאסן און סטריקטלי פּרייוואטע לעקסנס. פולער קורס פון לעקסנס $5.00.

R.B. ORMISTON

פּלאַריסט

צוויי סטארס צו אייער באדיענונג

96 Osborne St., Phone 42 386

340 Portage Ave., Phone 24 791

בלומען טעלעגראפירט איבעראל

לייף אינשורענס

בעסער צו האבן א פּאליסי און ניט דארפן עס, איידער דארפן דאס און ניט האבן.

P. A. TEMPLETON

807 Electric Railway Chambers

Phone 89 688

טייפּרייטערס

באנקראט סייל, רעמיינגטאן, אנדערוואוד, וואוארסטאק אז. וו.

T. A. WEIR

Ph 28 800 247 Notre Dame Ph. 24 783

LIGHTFOOT'S TALLY HO'S

פאר שלינטן פארטיס

Phone 86 067 Evenings 23 258

סמיט סיינס

שאו קארדס און אויסשטעלונג ארבעט

SMITH SIGN CO.

Phone 24 978 324 Smith St.

פרייע קופּאָנען

א באגרעניצטע צאל, אין ציוניסטישער הויפּט קוואַרטיר, בארעכטיגט אייך צו רעדוציירטע רייזס אין געוויסע טעאטערס און צו קאנצערטן. קומט פרי.

WORKERS & STUDENTS AMUSEMENT BUREAU

וויקטאריא ווילליאמס, מענעדזשערס

היים און אָפּיס פּוריניטשור פארלאנגט

פאר מזומן געלט.

KILSHAW'S

Auctioneers

Canada Bldg. Phone 29 040

We Pay Highest Prices

פאר אלטן גאלד, פּלאטע ציין מיר פארקויפן

דזשוועלרי, זייגערס, דיימאנד רינגס

צו ניידעריקסטע פּרייזן.

703 MAIN ST. — PHONE 89 938

געשעפט געלעגנהייטן Business Opportunities

סיגאר און קאנפעקשאנערי סטענד, אין גוט־באזוכטן טעאטער, סטאק און פיקס־טשורס בלויז $800.

קאנפעקשאנערי און רעסטאראן, סטאק און פיקסטשורס $1.500. רענט מיט 4 רומס, $25.

סטאר, בילדינגס, אין גוטע וועסטערן שטעטלאך, צו רענטן אדער בייטן אויף שמאטיקע פּראָפּערטי.

אויב איר ווילט א געשעפט, זעט

ח. פערלמאן און נ. זעלטשען

MUTUAL AGENCIES

874 Main St. Phone 51 000

אפּארטמענט בלאָק, 9 סוויטס, יערלא־כער רענט $3.642. וועט נעמען $1.000 קעש און א הויז.

האטעל, שטעטל פון 500, קיין אפּאזי־ציע, 35 רומס, סטים היט, גרויסער ביר טרייד, פריין $23,000.

מיר האָבן באַרגענס אין יערן סארט ביזנעס.

SCOTT REALTY CO. Ltd.

11 C.P.R. Office Bldg. Phone 89 644

:: צו פארלענטן :: FOR RENT

ווער עס זוכט א שיינעם דריי רום סוויט, א גרויסע דייזינג רום, א בעדרום פאר א פולן בע־רום סעט, א ליכטיקע קיטשען, פענטרים, האל, באלקאני, אין א פריוואַ־טער הויז, באלד אריינצומופן, זאל זיך ווענדן אין 420 מאָנטאַבאַ עוועניו.

:: צו פארקויפן :: FOR SALE

אן אויסערגעוויינלאכע מציאה

5 רום פולי מאָדערן קאטעדזש, אין סעלקירק עווע., פריין $1.200, קעש $300 באלאנס 7% לייכטע אויסצאלונגען.

סוויטס צו פארדינגען אין די בעסטע אפּארטמענטס בלאָקס.

געלט צו לייען אויף 7 פּראָצענט.

אינשורענס פאר אלערליי צוועקן.

Sheps Agencies Ltd.

804 מיין סטריט

טעלעפאָנס 761 55 און 807 58

דאָקטוירים

איר געדענקט דאך אלע שלום־עליכם'ס "דאָקטוירים", זיי לעבן נאך היינט אויך און וואס מ'קאן זאגן און הערן וועגן זיי — איז נאך היינט אויך אינטערעסאנט. דאס איז שוין די טבע פון אלץ וואס א געניאלער שרייבער, שרייבט אז. ס'ווערט אזוי גיך ניט אלט, ווייל דער אמת שריי־בער, כאפּט אויף שטריכן, וואס זיינען איינגטימלאך און זיי ווערן אזוי גיך ניט פארווישט.

דער דיאלאג "דאָקטוירים" דורכגעפירט ביים יובילייי אונזט פון דעם הינז סטו־דענטן קרייז פון דער קולטור געזעלשאפט פרייטאג, דעם 23טן יאנואר, 8.30 אין אונזט אין פּרץ־זאל.

א הויז דעם דיאלאג וועלן נאך אויך דורכגעפירט ווערן אייניקע לעבדיקע בילדער. א פאר מוזיק נומערן און א איינ־אקטער "סכנה" באזונדערס מאדערניסטיש דורכגעפירט. רעכענענדיק לויט דער פאר־אינטערעסירונג וואס דער אונזט האט ארויסגערופן וועט עס זיין א פיינער אונזט און איר דארפט ניט פארפעלן צו זיין אין פּרץ זאל, פרייטאג, דעם 23טן יאנואר, 8.30 אונזט.

א. ל.

—(::)—

אין פּעלעס טעאַטער

אין פּעלעס טעאַטער, וואו עס ווערן שטענדיק געוויזן ערשט־קלאסיקע, אינטע־רעסאנטע בילדער, ווערט היינט געוויזן א בילד וואס וועט זיכער געפעלן די צושויער. דאס איז "עניסאל קרעקערס", א דורכאויס רייזנדיק בילד, מיט די פיר מארקס ברו־דער, צוזאמען מיט א פיינעם קעסט מואווי אקטיארן אין אקטריסעס.

די האנדלונג די אויסשטאטונג און דאס שפּילן פון די אקטיארן איז זייער לויבנס־ווערדיק. עס ווערט אויך געוויזן א העכסט אמוזירנדיקע קאמעדיע. פיטשורעעס א. א. וו. זעט און הערט עס אין פּעלעס טעא־טער.

NEW PALACE THEATRE

היינט, מארגן און שבת

4 מארקס ברידער אין

"ענימאל קרעקערס"

אויך

קאמעדיע, פיטשורעעס און א. וו.

WALKER

CANADA'S FINEST THEATRE

טעלעפאָן 28 683

היינט ביינאכט און די נאנצע וואך

מאטינעס מיטוואך און שבת

"פּינס"

דער גרויסער קאמעדיע דערפאלג

אונזטן, 25, 50 און 75 סענט

מאטינעס, 25 און 50 סענט

ספּעשל

אויף נומער 1 טרוקענע

טעמעריק האלץ

$7.50 א קאָרד

בלויז סי. א. די דעליווערים

נוצט אויס דעם דאָזיקן ספּעציעלן אנבאט אזוי לאנג ווי עס איז נאך פאראן א זאפּאס, און טעלעפאָנירט אייערע אָרדערס צו

51 112

שנעלע דעליווערי

שפּאָרט געלט

גאראנטירטע ווארימקייט

דער דאָזיקער אנבאט קאן ניט געמאכט ווערן א צווייטן מאָל, ווען דער זאפּאס וועט אויספאַרקויפט ווערן

500 טאָן קאָפּערס קאוק סטאוו און נאט סייז

בעסטע קוואליטעט

רעגולאר $15.50 א טאָן

$13.50

א טאָן

קרינט אריין אייערע ווינטער זאפּאס איצט

עכטע וועסט ווירדזשיניא

בעקלי פּאָקאהאָנטאס לאָמפּ

$15 א טאָן

א סופּער קוילן

טעלעפאָנירט 29 709

McCRACKEN BROS.

ארבעטער פארלאנגט HELP WANTED

פארלאנגט א אידישע פרוי וועלכע זאל ארויסהעלפן א קראנקע פרוי, מיט הויז־ארבעט, בלויז בייטאָג. ווענדן צו מאראנץ 659 אלפּרעד עווניו.

פארלאנגט א קעכין, מוז האבן רעסטאָראן דערפארונג, זאל קאנען האבן דעם אויס־זיכט אויף דער קיך. א גוטער סטעדי דזשאב. זיך ווענדן צו מיר נאך 2 בייטאָג.

HARRY'S KOSHER DELICATESSEN

258 FORT STREET

לעזט און פארשפּרייט "דאס אידישע וואָרט"